

KOBERSKÉ ROZHLEDY

KOBERSKÝ OBČASNÍK

Ročník 14

Číslo 1

ČERVEN 2005

10 Kč

Mimořádné číslo k IV. sjezdu rodáků 2005

Toto číslo je mimořádným výtiskem Koberských rozhledů, občasníku, který své světlo světa spatřil již v roce 1990. Bylo to tehdy neumělé, ale upřímné po mnoha letech pústu a jednostranného vybarvování skutečnosti. Mimořádný výtisk je vydán při příležitosti IV. Sjezdu rodáků 1.-3. července 2005. Když jsme se rozhodovali, čím jej naplnit, vycházeli jsme především z toho, co všechno je již v tištěné podobě k dispozici: **Průvodce Jihozápadním cípem Těšanky**, ucelené pojednání o obci, její historii a současnosti **Obec a lidé v proměnách času**, obrazová publikace o Ždánickém lese a Politaví **Setkávání minulosti s přítomností** a souhrnný přehled **Kobeřice u Brna slovem i obrazem**, která vyjde rovněž ke IV. Sjezdu rodáků. Připočteme-li k tomu pohlednice, turistické mapky s církevními stavbami, se znaky a prapory obcí, průvodcem oblastí a Brněnskou vinařskou stezkou, je toho dost, co všechno již vyšlo za 15 let existence obnovené obce. Jsou to však především fakta, která na doložených dokumentech zobrazují historii nebo současnost. Nejsou tam však vzpomínky lidí, legendy, subjektivní pohledy na události či osobnosti. A tak jsme se rozhodli je do tohoto výtisku dát. I tak je jich mnoho a všem se nelze zavděčit. Rozhodli jsme se tedy uveřejnit přímé písemné podklady, jak nám byly dodány do redakce po minulém Sjezdu v roce 2000. Jen jsme je doplnili některými postřehy z kroniky. V několika případech to byly velice obsáhlé materiály, které by samy naplnily číslo rozhledů. Bylo nutno je zkrátit. Ponechali jsme především to, co obecněji vykreslovalo události. Je třeba tyto dobové střípky vzít tak, jak jsou i jejich výběr, který samozřejmě nemůže naplnit všechna očekávání. Jsou tam však jako osobní svědectví, jako milníky doby, která se vrací jenom ve vzpomínkách. Byli bychom rádi, kdyby se staly podnětem k dalším námětům a vzpomínkám, jak jsou zasuty v lidské mysli rodáků či v náhodně nalezených dobových dokumentech. Budeme vám za ně vděční.

Slabotinský

Lidé se jako ptáci rozlétnou
a někdo, třeba, nikdy nevrátí se.
Smrtí se mnohé vazby rozetnou
a přesto život pěje dál svou nekonečnou píseň.

Je jako voda, jež stále plyne v dál
a s každou vlnkou nese nové, staré odnáší.
Pln barev, hluku, jak na sambodromu karneval
do krásy květy rozvine, zvadne a čeká než nové
zase vyraší.

Až po čase se lidé znovu setkají,
ve známá místa vrátí, na místa dětství, her a lásek
svých,
vzpomínky jedna druhé ruku podají
a někdy rozhostí se smutek, jindy radost, smích.

Mít domov, místo, kde jsou přátelé,
rodiště, rodiče, stopy po prvních krůčcích či
maršálská hůl,
kde prožili jsme školní léta, prvně obuli své boty
toulavé-
-tam srdce občas tihne, třeba je k životu jak chleba
a sůl.

Lidé se proto také, jako ptáci navrací
v svá rodná hnízda, ve svůj známý kraj,
všichni ti milí známí, přátelé a rodáci....
Kraj ten svou náruč rozvívá a šťasten volá:

„Vítejte zas
k nám!“

Jiří Slabotinský

Kobeřice na přelomu devatenáctého století a v letech poté (Vzpomínka Kašpara Čecha)

Vážení občané, chci vám všem zanechat vzpomínku na to, jak vypadaly Kobeřice v roce 1900, kdy byl postaven pomník Ježíše před farou. Silnice byla tehdy postavena z Otnic do Milešovic a přes Kobeřice až do Nížkovic. Potom se stavěla silnice ve Vrchní ulici. Jinak byly všude jen polní cesty. Volby do obecního zastupitelstva se uskutečnily v roce 1918 po první světové válce. Zvoleni byli:

František Pospíšil (starosta), Kašpar Čech (radní), Konrád Krahula, Bartoloměj Vykoukal, Vladimír Ondráček, Martin Švehla, Jan Laštůvka za Sociálně-demokratickou stranu, Pavel Matyáš, Adam Slováček (radní) a Petr Ouda st. za Národní stranu a za Agrární stranu František Baumann (náměstek), František Horák, Josef Chromeček a Mikuláš Matyáš. Prvním úkolem nového zastupitelstva bylo nahradit všechny dřevěné mosty přes potoky k domům zatrubněním betonovými rourami o světlosti 1 m. Těch mostů bylo 14. Na Nohavici se v té době lámal kámen k postavení silnice v ulici Chaloupky. I tam byla jenom polní cesta. Poté se budovala silnice ke kostelu, ke Gargelovému (U zmole) a nakonec od Čechového ke Koukalovému (Vinohrady).

V roce 1922 zakoupilo zastupitelstvo stříkačku pro dobrovolný sbor hasičů. V roce 1923 zakoupila obec pozemky z parcelace na Nohavici a na Újezdě pro stavby.

Obchod Kašpara Čecha ve Vinohradech

V nových volbách v roce 1924 byl za starostu zvolen Arnošt Oslík, radním Kašpar Čech a náměstkem Petr Ouda ml. Začalo se s odvodňováním obecní louky. Na Bařině a Pod Němčány se vysadily v letech 1925 a 1926 jabloně zakoupené ze školky ve Šlapanicích u Brna.

Volby v roce 1928 vynesly do čela obce starostu Cyrila Lebedu. Kašpar Čech zůstal radním a

náměstkem se stal Antonín Slabotinský. V tomto roce byla postavena Hasičská zbrojnice a v obci se zaváděla elektrina.

Další volby v roce 1932 ustanovily starostou Františka Urbana. Na postu radního se nic nezměnilo, náměstkem se však stal Viktorin Svoboda. Toto zastupitelstvo se udrželo až do r. 1945. Od římsko-katolické církve byl vykoupen pozemek pro obecní hřbitov, který byl také vybudován.

Zajímavá je i historie vinohradnictví. To mělo v Kobeřicích tradici. Avšak poslední vinici jsem vytrhal na Podsedku pod Nadvinohrádkami, který dostala manželka od otce Josefa Matyáše, v roce 1912. V roce 1930 jsem však osadil jako první vinici v Zadní hoře jednorročními sazenicemi z Mutěnic od pana Malíka ze Žarošic. O rok později vysadili vinohrad Matěj Hudec se zetěm Ferdou Procházkou a Jan Hudec č. 4 v Předním vinohradě, František Urban na Čtvrťi a Filip Kachlíř s Emilem Kachlířem v Zadní hoře. Teprve potom, v letech 1934 až 1940 byli všichni další, když viděli, že se vinicím daří a že dávají dobrou úrodu. Katastrofou pro vinohrady byl rok 1953, kdy do rána 20. května již kvetoucí vinná réva s téměř metrovými výhony zcela pomrzla. Z téhož důvodu pak v roce 1954 byla slabší úroda. Později však se úrodnost ustálila jako dobrá až velmi dobrá, a to až do r. 1970.

Jak se zakládal „OREL“ v Kobeřicích

Jednota Československého Orla v Kobeřicích u Brna byla založena v neděli 21. srpna 1921. Po násilném přerušení veřejného katolicko-politického projevu protivníky na návsi u sochy sv. Jana Nepomuckého, sešli se příslušníci katolického hnutí v domě přítele Petra Oudy st., aby ještě vyslechli další projev bratra ústředního jednatele Československého Orla, P. Františka Pospíchalova ze Slavkova. Řečník probíral stránku katolické mládeže, jak školní, tak hlavně dorůstající a poukázal na takové případy, kterých jsme byli právě svědky. Vybízeli přítomné, aby hleděli svoje dítky a mládež chránit před zhoubnými vlivy, což je možné v dané době jen v duchu spolku katolickém a tím je Československý Orel.

Přítomní přijali projev s velkým povděkem a po diskusi se jednohlasně obrátili na přítele Arnošta

Slováčka, československého dobrovolce 1918-1919, aby se tohoto úkolu ujal. Ten přítomným poděkoval za projevenou důvěru, netajil se však obavami o místnost pro spolkovou činnost a tělocvičnu. Samozřejmě i o stránku finanční. Ale když přítomný Petr Ouda st. přede všemi přislíbil místnost pro spolkovou činnost i tělocvičnu ve svém domě a ostatní pak přislíbili i finanční příspěvky, uvolil se Arnošt Slováček funkci přijmout s obavami, že nezklame jejich důvěru. Hned ten den se konala ustavující schůze. Přihlásilo se 52 členů, z toho 8 cvičících mužů a 6 cvičících žen.

Ve volbách byl za starostu zvolen bratr Matěj Farmačka, místostarostou bratr Josef Krbušek, jednatelem bratr Arnošt Slováček, pokladníkem Viktorin Svoboda, náčelníkem bratr Josef Částka, náčelnicí sestra Anežka Slováčková, duchovním rádcem P. František Hála, místní farář. S orelským pozdravem „Zdař Bůh“ byla schůze ukončena a započata orelská práce v přetěžkých popřevratových dobách. Všichni se ihned chopili práce, která se začala dařit. Našli se však i ti, kteří nepřáli, sýčkovali a měli neskrývanou radost, když se něco nepovedlo.

Práce je nad hlavu. Cvičí 10 mužů, 8 žen, 15 dorostenců, 12 dorostenek, 19 žáků a 20 žaček. Náčelník je celý týden mimo bydliště a v neděli těžko připravuje program pro další práci. Ještěže končily žně. Petr Ouda říká: „*Arnošte, víš, někdy by člověk ty kluky řezal řemenem, ale ty děvčata jsou ještě horší. Ale když přijdu mezi ně, je jak v kostele. A ty kotrmelce bych už nedokázal. Hned jsem však o 20 let mladší.*“

Ze sbírky mezi členstvem a příznivci byla pořízena hrazda. Duchovní správce zakoupil mládeži loutkové divadlo přímo od uměleckého mistra bratra Aloise Petruse z Třebíče. Ten sehrál několik představení a naučil s loutkami zacházet. Vedoucím souboru se stal bratr Josef Krbušek, invalida z I. světové války. Hraje se ve spolkové místnosti zvané „Besídka“.

Na vánoční svátky se uspořádal vánoční stromek s nadílkou. S dětmi cvičí bratr jednatel i několik starších žen písničky, jak je zpívali za blahé paměti ředitele Aloise Procházky. Doma a s panem farářem se učí děti básničky, jiní dospělí shání nadílku. Na sv. Štěpána odpoledne je v „Besídce“ jako v úle. Co to bylo básniček, říkanek a písniček! Starší až plakali při vzpomínce na dětská, školní léta a říkali:

*Ja, pan ředitel Procházka to s námi uměl!
Housličky v podpaždí a krůpěje potu na čele a hrál,
až se z něho lilo.*“ Tenkrát si primát odnesli nejmenší a nejmladší zpěvačka (ještě neškolačka) Liduška Stavělová, kterou musel bratr jednatel držet na stole, aby ji všichni viděli a slyšeli. Písničku „Já jsem malá panenka“ musela 3 krát opakovat. Nadílka byla opravdu bohatá a poděleny byly i děti nečlenů. Získali jsme si skvělé sympatie, ale také vzrůstající se vzdor u protivníků.

Slavnost Božího těla, na níž jsme poprvé představili pořízené orelské kroje, se neobešla bez incidentu. Přišlo nás tehdy do průvodu podpořit 50 krojovaných z Uhřic i s hudbou. Ve Vrchní ulici nám byla sypána na cestu „kukuřice“, ale v dalších ulicích již tato zlomyslnost odpadla. Ve spolkové místnosti za řízné hudby už byla i řada nepřejících s námi.

Před konáním župního orelského sletu v roce 1922 byla dorostu pořízena vlajka, se kterou pak odjeli do Brna. Vlajkonošem byl nejlepší cvičenec dorostu Jan Krahula. Vlajku, která byla později zvětšena, v jejímž středu vynikal obraz kříže a slovanstva bílý orel, dopracovaly Gabriela a Josefka Hrabovských z Vrchní ulice.

Nadšení ze sletu vedlo k tomu, aby se ještě v roce 1922 uspořádalo veřejné cvičení. Bylo to problematické, protože byla polovina srpna a ještě nebylo místo ke cvičení. Sokol nebyl ochoten místo propůjčit, přestože bylo obecní a do hostinců to také nebylo možné, protože u Baumanna byli Sokoli a u Zobala Čtenářský spolek. Cvičení bylo stanoveno na neděli 9. září, což byly jen tři týdny na přípravu. Naštěstí Správa lesů v Bučovicích povolila rozšíření „výletišť“ za podmínky, že nevznikne škoda. Byly vybudovány záchody, zástava vody a příchodové cesty a chodníky. Bohužel s místními hostinskými se pro zajištění občerstvení nepochodilo, a tak všechno zařídil výčepní pan Navrátil ze Slavkova. Šily se prapory, zhotovovaly věnce a nechaly se udělat pamětní kovové odznaky. Vše bylo skončeno v sobotu večer před vystoupením a nezbyvalo, než aby se ještě vydařilo počasí.

Nedělní ráno 9. září bylo krásně slunné. Jenže bylo již 8 hodin a nikde nikoho. Úšklebky na sebe nedaly čekat. Pořadatelé všechno znovu a znovu kontrolují, každý je připraven na svém místě, marně však zatím vyhlížejí. Až tu úderem 9 hodiny se v Kedletech ozval ryčný orelský pochod a ihned na to vyškovské, křenovské, slavkovské a nesovické

orelské fanfáry. Nadšení kluci z jednoty křičí. „*Už jdou!*“ Z Vrchní ulice přichází s hudbou jednoty ze Žarošic, Uhřic, Dambořic, Velkých Hostěrádek a Bošovic a z Dolní ulice za zvuku trubek jednoty z Otnic, Šaratic, Újezda, Sokolnic, Prace, Tvarožné a jednotlivých deputací. Kobeřice se celé zamodraly a slily s modří oblohy, ze které se smálo nádherné slunce. Na tisíc krojovaných se účastní polní mše svaté před kostelem. Slavnostním kazatelem je sám ústřední jednatel bratr P. Pospíchal. Slavnou mši svatou slouží místní duchovní rádce P. František Hála, kterému asistuje několik kněží. Po mši odcházejí cvičenci připravit se do lesa a zatím se rozdávají odznaky, které závidí i z největší jednoty v župě, z Vyškova.

Členové si rozdělili reprezentační hosty, členky svazu a maminky se starají o mládež. V kotli se vaří bílá káva, k dispozici jsou hrnce mléka a polévky co kdo chce. I koláče a bábovky.

Za pochodu, k němuž vyhrávají 3 hudby, se všichni v průvodu odebírají ve 14 hodin do lesa Fargrunta. V čele kráčí bratr župní náčelník Bedřich Kostelka. K slavnostnímu nástupu promluvil bratr Čeněk Landa, úřadující I. náměstek starosty města Brna a náčelník křesťansko-sociálního dělnictva. Na konci projevu předal posvěcenou vlajku a zakončil orelským pozdravem „Zdař Bůh!“. Po národní hymně nastoupili již první cvičenci. Cvičí se na bradlech, na hrazdě, skok do dálky, skok vysoký i z můstku. Velký potlesk sklízí i nejmenší. Také ženy, které cvičí na slova básně Jablonského: Tři doby země české. Zlatým hřebem večera bylo vystoupení 100 členného smíšeného družstva, které předvedlo sletové cvičení. Po skončení cvičení se předváděly taneční skupinky, básně a hry. Ve stanu, v době volné zábavy, se tlačí plno mládeže, aby shlédli loutkovou hru „Jak Kašpárek napálil čerta“. Nevázlo ani občerstvení, které se znovu přivázelo z obce, a to jak mléko, káva, kvašené okurky po celých škopcích i ovoce. Vedro bylo takové, že ani o největších žních si to pamětníci nepamatovali. Všechno má svůj začátek i konec. Nastal čas loučení. Bratr Gabriel Vrána, starosta II. slavkovského okrsku poděkoval všem přítomným, že svou účastí pomohli dobýt horké půdy, poděkoval všem maminkám, které se tak pečlivě staraly o drobtinu, o všechny, kterých podle odhadů bylo přes tisíc. Vyslovil naději, že se takto neslétáme naposled a přiletí ihned, jakmile je opět zavoláme. Orelské Zdař Bůh již zaniká v hluku hudby, která hraje tuš. Všichni se objímají a slibují si podporu. Připravené povozy ty vzdálenější

dopravují ještě kus cesty. Vracely se až po půlnoci. V lese však ještě pokračovala zábava, neboť radost byla veliká.

Tak skončilo první vystoupení Orla po založení. Výletišťe bylo předáno lesní správě v pořádku. Na své si mohli přijít i hostinští. O tom svědčí i slova samotného hostinského Františka Baumanna, když se s bratrem Slováčkem setkal na sezení obecního zastupitelstva: „*Viš, Adame, zhloupl jsem a když Franta Baumann zblbne, že to něco znamená. Ale smlouva je smlouva a tu ani Franta neruší.*“

Z obsáhlejšího materiálu vzpomínek Arnošta Slováčka vybral Jiří Slabotinský. Písemné podklady poskytla Marie Slováčková ze Slavkova u Brna.

Jak přišel Lojzík k archeologii

Jak na svého otce Aloise Procházku vzpomíná jeho dcera Danuše

Narodil se 18.5.1875 v rodině učitele Procházky v Lomnici u Tišnova. Strávil tam blažené bezstarostné dětství v houfu venkovských kluků: celé dny venku, po humnech a pastviskách, po klouzačkách a sanicích v zimě, v krásné přírodě vysočinského podhůří.

Her znali bezpočet. Často divokých, kdy se vyřádili, vyběhali a vykřičeli. Jednou – jako často – hráli za humny zaklepávanou. Už se všichni rozběhli do skrýší, Tonda už u mety odpočítával "raz dva tři, už jdu", a Lojza v nejvyšší nouzi skočil shora z meze, pod ní že ho taky hned nebude vidět. A jak dupl na horní okraj, utrhł se veliký drn, hromádka hlíny se s ním sesypala, do té se dole přikrčil. A tu zrovna před očima uviděl v hlíně kámen. Ne velký, ne malý, s kameny jsou kluci kamarádi, denně je potřebují. Házejí do dálky i na cíl, je potřeba vybrat vždycky správný, některým nejlíp sražíš hrušku, jiným líp trefíš veverku, jiným zase zaženeš zlého housera. Ale tenhle? Jak to, že je takový hladký, kolem dokola? A tady je v něm díra, prstem se z ní dá hlína vydloubnout naskrz. A jaká je ta díra taky kulatá a hladká! Jaký je to divný kámen, takový ještě neviděl.

A celý zaujatý nedbal, že ho Tonda prvního zapikoval. Běžel s kamenem domů. No tos našel vzácnou věc, tu zítra ukážeme ve škole a povíme si, jak to ten pradávny bojovník vyrobil.

Ten pravěký kamenný mlat čekal tam v mezi na něho ty ukrutné věky a už mu z mysli nesešel. Drápek uvízl a chycen byl celý ptáček.

V devadesátých letech vystudoval učitelský ústav v Brně. Mezi jeho učiteli byl také Leoš Janáček. Dějepisnému studiu se hodně věnoval mimo školu. Spřátelil se s Karlem Absolonem, objevitelem Punkevních jeskyní a slavného sídliště lovců mamutů v Dolních Věstonicích. Navázal kontakt s pracovníky Moravského zemského muzea. Morava se tehdy stávala pověstným pravěkým nalezištěm, snad nejvýznamnějším po Francii. Dětský zájem Lojzíkův tak přerostl do opravdové odbornosti. Formovaly ho i současné proudy ve veřejném životě, zejména Masarykovy názory.

Takto připraven nastoupil do nového století jako venkovský učitel a pokračoval tak v tradici Procházkovského rodu : jeho otec Jan i děd Blažej byli učitelé. Jejich jméno se objevovalo v řadě dědin Vyškovského okresu: Blažovice, Křenovice, Kobeřice, Holubice, Olšany, Černčín a snad ještě další obce, tam všude učil některý Procházka, někde dokonce postupně všichni 3. V rodové řadě před nimi byli ještě Fabián, Vavřinec, Jakub a Ondřej Procházkové, doložení už od poloviny 17.století. Tenkrát zastávali i funkci obecního pastýře, což se nepocíťovalo jako újma na vážnosti, naopak. Z praxe rozuměli lecčemu z dobytkařství, z botaniky a zoologie, v předpovědi počasí bývali skoro neomylní a hospodáři k nim chodili o radu.

Ve škole si nový učitel Procházka – kolegové mu začali říkat Aleš – nevedl špatně. Ve třídě si uměl udržet kázeň, byl přísný a děti se ho spíš trochu bály. Uměl však neobyčejně poutavě vyprávět, jak po letech vzpomínaly. I s rodiči žáků vycházel dobře, i když mu někteří zazlívali, že nadržel na kostel a na modlení. Na učitelských shromážděních se brzy zapsal jako výborný řečník, bez trémy, vždycky měl co říct k věci a uměl diskutovat. Postihli jeho zájem o starožitnosti a posílali mu zprávy o nálezech z celého okresu. Měl co dělat s jejich sepisováním, dokumentací, restaurováním. Začali ho volit do komisí, výborů, zastupitelstev školských i správních.

Byl za mlada celkem pohledný mužský, modrooký, kudrnatý, s naryšavělým tehdy módním plnovousem. Byl energický a činorodý, náchylný do všeho se zamíchat, spíš výbušný než flegmatik, spíš vážný než šoumen. Nekouřil, nepil, na hospodu neměl čas, možná ani peníze. Karty a šachy hrál rád a dobře, ale i k tomu bylo málo příležitosti. Brzy se oženil s hezkou dcerou zámožného rolníka a měli

4 děti: Marii, Vojtěcha, Ludmilu a Mojmíra. Vypadali jako šťastná rodina, i když často býval mimo domov, na schůzích nebo na výzkumech.

Válka rodinnou idylu ukončila. Nemusel sice narukovat v prvním sledu, ale i později v zákopech na italské frontě u Tridentu si užil dost. Doma žena těžce onemocněla a když přijel na dovolenku, dostala malá Liduška spálu a na komplikace umřela. Ženě to velmi přitížilo, a v epidemii španělské chřipky podlehla. Poslední ranou byla ztráta Vojty, nadějného septimána reálky, který v samém konci války umřel na zánět mozkových blan.

Samostatnou republiku uvítal Procházka otřesen a zestárlý. Vrátil se do školy, k funkcím a ke starožitnostem. Naplno se zapojil do budování českého školství a archeologie. Když syn Mojmír odešel na gymnázium do Brna, zůstal sám s Mařenkou, která mu vedla domácnost. To už bylo v Kobeřicích.

Na začátku dvacátých let se na schůzi seznámil s učitelkou Tůmovou z Němčan. Zaujala ho svou oduševnělou vážností. Vzali se, byla o 15 let mladší, velmi si svého muže vážila a byla jeho oporou ve všem. Měli dcery Danuši a Alenu. Jména jim vybíral nevlastní bratr, se kterým se měli rádi. Nosil jim ze studií v Brně do Černčína hračky a zkazky ze studentského života. Mladou macechu dělilo od pastorkyně Mařenky jen 9 let, rozuměli si tedy dobře, vedla ji také ke studiu na učitelském ústavě. Jako učitelka se pak Mařenka provdala za kolegu, brzy onemocněla, a když zemřela na selhání srdce, její malí sirotci žili nějaký čas u "stařečků", než si zeť – vdovec zařídil novou domácnost.

Aleš Procházka byl už v té době nemocný anginou pectoris. Nijak se nešetřil a intenzivně pracoval ve školství i mimo ně. Kromě učitelských funkcí byl jednatelem Moravského archeologického klubu, který sdružoval práci archeologických amatérů z terénu a vědců z katedry prehistorie filosofické fakulty nové Masarykovy univerzity. Vedl řadu archeologických zájezdů i terénních výkopů a výzkumů a zachránil spoustu starožitností. Zabýval se však i historickými památkami. S páterem Slovákem se účastnil na budování Mohyly míru a napsal knížečku Památky z bitvy u Slavkova. Pro děti sepsal pověsti ze Slavkovska, Vyškovska a Bučovska a věnoval je svým prvním vnoučatům, Zdeňkovi a Helence. Byl iniciátorem a spoluorganizátorem Napoleonských her ve slavkovském zámeckém parku. Vydal spisy o starých náhrobcích, kachlech, erbech, zbraních. Evropskou pověst mu vynesla publikace Galská kultura na Vyškovsku aneb Latène středomoravský.

Kvůli ní jezdili za ním do Černčína zahraniční prehistorici. A také kvůli památkám na moravské Novokřtence. Byl rovněž spoluredaktorem Vlastivědného sborníku tehdejšího Vyškovského okresu. Vychoval mnoho následovníků-učitelů i archeologů.

I po odchodu do důchodu ve Slavkově pokračoval v práci, přestože se mu nemoc horšila. Smrt ho zastihla náhle na cestě na učitelskou schůzi do Vyškova 16. dubna 1940 v pětadesáti letech. Jeho urna je uložena v kolumbáriu ve Slavkově. Co by asi dnes říkal Kobeřicím, které pro jeho rodinu tolik znamenaly ?

Jak jsme zastavili Horáček

(Ze vzpomínek kronikáře Jana Oslíka)

Píše se rok 2005. Právě se odehrávala válka Rusko-japonská a my kluci jsme se podle toho vzoru také rozdělili na dva tábory. Jedni byli Rusové a druzí Japonci. Rusové vřdycky byli kluci z Vrchní a Dolní ulice, kdežto z Benešky a Chaloupek Japonci. Někdy to byla jenom hra, ale mnohdy to byla pořádná rež. Prostě jsme se poprali.

Nás, Rusů, bylo asi deset kluků ve věku od osmi do dvanácti let. Pokud si pamatuji, tak Žanek Elznerůj (padl v I. světové válce), dlouhán a náš vůdce Robert Matyáš (padl tam také), malý klučina Ludvíček Hošek, bratři Jaroslav a Josef Chalupovi (všichni tři odešli do Ameriky), Jaroslav Ondráček, Tonda Oslík, samozřejmě já a další.

Byl právě čtvrtek, den školního volna a my Rusové jsme se tajně vydali na válečnou výpravu do lesů až k Horáčku. Ozbrojeni jsme byli motykami, kopály a sekerami. Zásobili jsme se jídlem a vydali se hned brzy z rána, aby o tom Japončici nevěděli. U Horáčku jsme se hned pustili do práce. Do

obrovského čepu jsme naházeli seno s bahnem, díry v okolní hrázi jsme řádně ucpali. To aby z rybníka neutíkala voda. K tomu jsme za velké námahy, pomocí sochorů, spustili dolů do hlubiny čep. Jakmile byly všechny otvory ucpány, sedli jsme spokojeně po zdařeném díle na hráz a pozorovali hladinu. Voda k naší radosti utěšeně stoupala a postupně zatopila i patnáct kop vonícího sena, které se sušilo na vyschlém dně Horáčku. To nám ale nevadilo, protože jsme se mohli koupat. Dováděli jsme a měli z toho dokonce i psinu. Řádili jsme jak malí čerti a vydrželi jsme to až do večera.

Japončici do lesa dolezli také a hned odpoledne vykukovali z lesa, ale my jsme je do vody nepustili. Honili jsme je po lese, protože jich bylo málo.

Jenže pak přišlo nedělní ráno. Ještě spím, když se mnou cloumá hajný Elzner, statný vousáč, otec Žanka:

„Tak vstávej kaštánku. Půjдете do šatlavy a tam každý z vás dostane pětadvacet na d'upu. To se dělá, zastavit Horáček? Hned to musíte vypustit nebo bude zle.“ zlobil se,

ale byl dobrák. Můj otec, který byl hostinským a také starostou obce, se jenom smál:

„Jsou to holt kluci. Chtěli se koupat a když nebyla voda, tak si ji zastavili.“

Několik mužů, vyzbrojených kopály a háky, muselo dojít k rybníku a když ho uviděli, obdivovali naše schopnosti. On totiž pohled na vodní hladinu, která sahala až hluboko do lesů, byl čarokrásný. I ty kopy, které na hladině plavaly jako Archa úmluvy, dodávaly pohledu zajímavý ráz. Měli z toho legraci a ani nám nenadávali. Až na šafáře Šrámk, který to bez kázání přejít nemohl. No, vyslechli jsme si to, ale na svůj čin jsme byli náramně pyšní, protože Japončici nám to patřičně záviděli.

Jenže, potom čep zbořili, aby se podobné věci nemohly opakovat.

*Podle kroniky volně upravil
Jiří Slabotinský*

Jiskřičky vzpomínek mého mládí: Život v Koberčicích u Brna za první republiky

Motto:

...Humanismus je láska k člověčenství

T.G.Masaryk

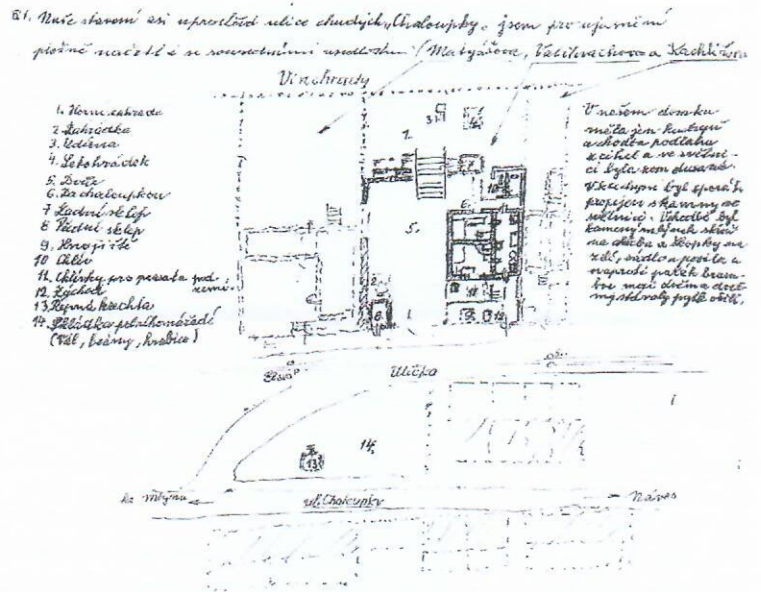
Jako dnes byla jména ulic, polí a lesů stejná, takže se budeme orientovat podle jejich názvů. Většinou tam byli rodáci a to i občané německé národnosti okolních obcí přiznání nebo živnostníci. Cigáni a sportovci se tam usídlovali příležitostně. Bylo tam tehdy přes 200 domů a hádám tak 800 obyvatel. Většinou pracovali v zemědělství. Mnozí za práci docházeli a dojížděli do Brna (textilní průmysl, handlovní prodejci apod.). Do Slavkova denně docházeli nebo dojížděli autobusem nebo na kole k železnici či do cihelny a v sezoně do cukrovaru. Samozřejmě i my, školáci, do měšťanské nebo zemědělské školy přímo ve městě, gymnazisté do Bučovic a tamtéž do zámecké školy lesáci.

Naše vesnice v roce 1929

Propadněme se tedy do tehdejší doby roku 1929 do zapadlé vesničky nebo též Maloruska, jak nás nazývali v okolí. Ráno se probudíme a hle, do půli oken jsme zaváti sněhem. Táta nás podělil se sestrou Emilkou motykou a hráběmi a sám si vzal lopatu a prohazovali jsme si cestu z chalupy do sousedství a se sousedy společně až na náves. Odtud starosta vysílal skupiny občanů na různé strany, zvláště zasypané, aby se prohrabali do sousedních vesnic. Chodil jsem tehdy do první třídy obecné školy, na níž je dodnes vyryt nápis „*Synu pojď a uč se moudrým býti*“. Pan řídící Benda, bývalý legionář, zahajoval výuku tím, že chodil mezi lavicemi s houslemi, hrajíc píseň „*Tatičku starý náš, ať se nám zachováš, dokud žije tvoje hlava, bude dobrá naše správa...*“. Jenže, vedle mne seděl sezónní žák Beno (cigánek bydlící přechodně v Chaloupkách, jako já (i s početnou rodinou v kouzelném domku se sklepením, přízemím a patrovou světnicí u Havránků) a ten se mne ptal: „*Ota a kdo je to tatynek?*“. A já mu řekl: „*Něco, jako váš barón*“ a v ten moment mne pan řídící praštil smyčcem po oholené hlavě, že jsem měl přes týden bouli. Všechno bylo vyhojené, když mne pak Beno pozval domů, kde se nahoře ve světnici všichni dobře bavili. Dohromady nás tam bylo kolem tuctu. My jako děcka jsme seděli u stěny a ostatní buď tancovali nebo hráli na housle. No rambajs veliký a když odpočívali, tak popijeli, jedli a mně také nabídli kousek masa a ředěné víno. No, šel jsem domů dobře naladěm. Hned jsem se

také zeptal, z čeho bylo to tak dobré maso? Prý, že z ježka! Doma jsem to pěkně „povykládal“ a za to mně otec namazal hlavu „petrolínem“.

Naše stavení, asi uprostřed ulice chudých „Chaloupy“, jsem pro ujasnění plošně načrtl se sousedními usedlostmi.

Naše rodina

Naše rodina byla chudá. Otec byl deputátník dvora „Hejdy“ s asi 12 měřicemi polností a 4 měřicemi pachtu od obce. Tato státem darovaná půda živila naši desetičlennou rodinu a navíc tři rodiny z přízně, asi osm lidí. Takto jsme přečkali poválečnou bídu. Otec příležitostně pracoval v sezoně ve Slavkově v cukrovaru a občas jako pomocný dělník při stavbě silnic. Hlavně přes léto jsme všichni pracovali na polích. Měli jsme jednu krávu a s druhou jsme se spřáhali s domkaři ve Vrchní ulici. Jinak si také přivydělával u obce jako ponocný a polní hlídač. Za „pakli“ tabáku někdy spravoval hodiny.

Máma - „tetička kořenářka“ - byla pracovitá, dobromyslná a pro všechny občany velmi užitečná žena. Často k nám k večeru přicházela děvčata s prosbou: „*Teti, mám strhané pupek, nenapravila byste mě?*“ A v kuchyni na lavici (kde mamka spávala) probíhala léčba obvykle přepracované pacientky. Stahy kůže na zádech, masáže a mazáním (bylinkovými mastmi nebo oleji) mamka holkám ulevila a vracela dobrou náladu. Procedura končila povídáním třeba při kopřivovém čaji a pro nás děcka nějakým darovaným pamlskem. Táta v těch chvílích obvykle posedával u dobytka ve chlévě,

anebo ve službě ponocného o „pauzách sedával diskrétně se sousedy v horní hospodě u „Lísků“. Jinak naše maminka platila za pilnou pracovníci v zemědělství. To, když nám sedlák odpracoval jeden den hluboké orby s koňmi, musela u něho obvykle máma odpracovat dva dny na zemědělském „tovarychu“. Často ji sousedé najímali při mláčení obilí cepy nebo na „stlaní“ u mlátiček. Lidé ji také zvali při svatbách na „zalikování“, kde ona při ceremoniálu rozbila talíř a nevěstu prověřovala spolu se ženichem při sběru střepin. V pozdějších letech chodila ošetřovat a utěšovat nemocné. Takto si získala nové „kamarádky“ i z lepších rodin. Hodně četla, uměla vyprávět a ráda zpívala.

Nás sourozenců bylo hodně. Dva zemřeli a zůstali mně tři bratři a dvě sestry. Děvčata, jak vyšla školu, tak odcházela do služby. Horší u sedláka a lepší u pánů v Brně.

Pastýř Šemora

V první jarní dny roku 1929 (bylo mi tehdy 6 let) se ozval říznou znělkou své křídlovky pastýř Šemora, aby vyzval občany, chtějící pást dobytek, aby kravku nebo kozu zařadili do jeho stáda, které pomalu hnal, práskaje bičem, na pastvu do „Hajku“ za vsí pod silnicí k Milešovicím. Bydlel v ulici „Beneška“, přímo nad potůčkem protékajícím „Zmolou“. Vlastnil také kance a kozla pro připouštění prasnic a koz. Jako odměnu za pasení vybíral dobrovolné příspěvky a výslužku od občanů na Štědrý den. Jeho povoz přitom doprovázela skupina dobrovolných zpěvaček a několik muzikantů. Byla to vždy občany velmi sledovaná a dle možností obdařovaná idylická vánoční koleda.

Návštěva prezidenta ve Slavkově

Kudálostem roku 1929 jistě patřila návštěva presidenta T.G. Masaryka ve Slavkově u Brna na zámeckém nádvoří. Z naší dědiny tam byly vypraveny dva autobusy. Vecpal jsem se pod lavici toho prvního, již namačkaného lidmi (byl to „Bublák“ Valter Diesel pana řidiče Knesla). Jako krojovaní jsme se takto dostali včas a na dobrá místa na nádvoří zámku. Tři malí Sokoláci jsme se posadili na zem pod nohy špalíru našich dospělých Sokolů a za jásotu davů za námi jsme se dočkali. Jak pan prezident kráčel v čele roty legionářů v bleděmodrých baretech, tak nás všechny salutováním zdravil. Nejvíc mě těšilo, že nebyl tak starý, jak jsme o něm před vyučováním předzpěvovali. Nakonec nás žáky naši starší bratři Sokolové počastovali u stánků s různým občerstvením.

Cestou domů jsem si plný dojmů také vzpomněl, jak starosta obce, také Sokol, promlouval loni 28. října na návsi k občanům. V paměti mi utkvělo, jak vyzvedl zásluhy T.G. Masaryka o naši svobodu. Jak také vzpomněl dvou sloupců jmen mladých Koberáků, padlých za císaře pána a že se naše mladá republika dobře uplatňuje ve světě. Uvedl přitom tři podniky, které nás nejvíc proslavují: Škodu, Sklárný a Baťu!

Osobní příhody

Na léto v roce 1929 musím připomenout dvě příhody: noční stanování s bratrem cvičitelem Bohuslavem Matyášem z Chaloupek a vyprávění Lojzy Huňky, studenta gymnázia. Pro stanování jsme měli od Pepina Matyáše z Vrchní ulice půjčenou velkou krycí plachtu na mlátičku. Postavili jsme z ní stan pro asi 20 žáků. Po jednom jsme byli zavedeni na tři různá stanoviště na stráž. Byli jsme vybaveni jen vyřazenou puškou z armády a heslem. To moje znělo: *Opasek-Olomouc*. Kolem byl hustý les a přestože byl úplněk, tma byla jako v pytli. Strach z přepadení jsem překonával cvičením různých výpadů s puškou se vztyčeným bodákem. Bylo to vyšší než já. Přečkal jsem tak hodinu, až do výměny a ocenění velitelem.

Ta druhá, příjemnější, příhoda se odehrávala přes léto a hlavně o prázdninách na Valech. Po setmění nám Lojza Huňka vyprávěl hrůzná dobrodružství Odysseova. Lojza byl výborný sportovec a také ochotnický herec divadelních milovníků. Jeho otec byl pan Tuček a ten ho vypravil do Brazílie asi v roce 1932.

Rok 1932

Motto:

Pravda vítězí.

T.G.Masaryk

Pro mě se dědina roku 1932 rozšířila. Začal jsem chodit do měšťanské školy ve Slavkově, což po silnici k nám bylo tak 7 km a po polní cestě asi 5 km. Ve vsi jsem měl kolem 8 spolužáků. Docházeli nebo dojížděli do Slavkova do měšťanské nebo zemědělské školy a ti zámožnější pak na gymnázium vlakem do Brna nebo do Bučovic. Moji dva kamarádi ze stejné třídy byli Inocenc Kachlíř a Antonín Piták. Já s „Inošem“ jsem den co den za každého počasí chodil pěšky, zatímco „Tonda“ dojížděl. Zima toho roku byla pořádná a sněhu tolik, že i autobus nejezdil. Na nás dva s Inošem to neplatilo. Polní cestou jsme

střídavě prošlapávali pěšinku, místy až v půlmetrové závěži. On, dlouhán, to měl snazší a já, špunt, jsem byl zase lehčí a šikovnější. Za půldruhé hodiny jsme to promrzlí zvládli. Ve škole nás vítal pan školník se vzkazem od pana ředitele Schneidera (byl to legionář a uznalý člověk), že se u něho máme ohřát a hodinku si odpočinout. Počastoval nás horkým mlékem a čerstvým chlebem (erárem chudých). Dopisovali jsme tam též úkoly a trochu se učili. Já pak dostal za úkol zajít večer k Tondovi, který ve škole chyběl a zopakovat mu „látku“, kterou jsme probírali. Dostal jsem za to u nich večeri a navíc, když už jezdil autobus, tak mně Toník občas nosil svačinu.

Obdiv řemeslníkům

O prázdninách jsme někdy v kovárně Tondového tatínka ve Vrchní ulici také pomáhali. Zejména při foukání vzduchu z měchů do koksu ve žhavé výhni. Nejvíce mě přitom zaujalo, když s mistrem kolářem z ulice Újezda natahovali za tepla železné ráfky na nová kola. Přitom šlo o to, aby přikovaný ráfek měl na obvodu potřebný přídavek, který pak při jednom ohřevu vytvořil montážní vůli, která se po nasunutí na kolo a následném ochlazení a upřesňování správné polohy ráfku na obvodu kola pomalu ztrácela a nakonec se pak všechny součásti kola, segmenty obvodu, loukotě a hlava (opatřená železnými nákrůžky) „betelně“ stáhly do sebe, tj. do kola až do ochlazení.

Druhý kovář byl na konci Vrchní ulice. Byl to pan Ondra se svými syny, vyhlášený podkovář. Obdivoval jsem s jakou zručností přiložili žhavou podkovu zesponu na kopyto těžkého valacha, až se zakouřilo. A když tak všechny nohy připravili, mohli již ochlazené podkovy znovu přiložit a prorazit hřeby (vlastní výrobky - podkováky) do poloviny výšky kopyta a zpevnit uchycení podkovy přehnutím jejich vyčnívajících konců ke kopytu. Samozřejmě, že přitom vzniklo alespoň na hodinu smradu. Jinak mladý Libor dovedl vykovat tesařskou „širočinu“ a šikovně „vytáhnout“ ostří obušku nebo „pantoku“.

Můj obdiv zasloužil i tesařský mistr Matyáš z Kedlét. Hleděl jsem na něj celou dobu, co připravoval u kostela spádový krov za pomoci syna Tondy. Na dvou dřevěných „kozách“ otesal mistr „širočinou“ zhruba do čtyřhranu tak 8 m dlouhý smrkový kmen. Potom ten polotovar „obrnklí“ červeně obarvenou šňůrou a pak lehkým „štrajchem“ podél těch linek (a let stromu) otesal mistr načisto boční strany krovu. Následovaly

složitě řezy a zesponu úkosové zářezy, které při montáži podkroví zachycovaly související vazníky. Znalost „skutečné délky úsečky“ umožnila takto spojit všechny krovy a trámy v pevnou soustavu, aniž by tesař slézal na zem před ukončením hlavní práce. Zbývalo jen před stržením staré krytiny vztyčit a na „stoják“ přišroubovat soustavu kříže kostela (uzemnění hromosvodu, báně s doklady pro „budoucí“) a vlastní kříž.

Po úvaze, jaké bude počasí, si naplánoval práci pokrývač, mistr Slávek Hložek, odnaproti v ulici Chaloupky. Byl to otec mého kamaráda Mníslava, drobné postavy, ale hotový horolezec. Za spolupráce svého mladšího bratra Leoše navozili a pomocí kladky natahali do podkroví novou křídlici a v případě „počasí“ rychle strhli starou krytinu. Takto se po pár dnech krkolomné práce pokrývačů objevila nová, červená, střecha našeho kostelíka, aby do dálky vítala očekávanou Sv. misi z Říma.

Podomní živnostníci a obecní strážník

Dědinou v různých obdobích procházeli také živnostníci. Křižovali všechny ulice a za hlasitého volání podle své nabídky. Tak například řezník: „*Kis na mas!*“, vápeník: „*Vápno, vápno!*“, zelinář: „*Oharky, zeli, kché!*“ či další: „*Hadry, kosti, starý papír!*“ zajímavá a někdy i veselá hlášení měl náš obecní strážník a bubeník, pan Auda: po opakovaném a řízném „ratata bum“ volal: „*Na vědomí se všem občanům dává, že divadelní společnost Srdce Ježíšovo v Zobalové hospodě představení „Golgota“ pořádá. Za vstupné a požívatinu pobírá!*“ Nebo jindy: „*ratata, ratata, bum: „Hlásání pro příznivce Sokola se v Lískové hospodě cvičební besídka koná. Přijďte shlédnout a povzbudit naše mladé bratry Sokoly na různém náradí cvičící!*“ Anebo oznamoval zábavu v dolní hospodě: „*Děvčata, přijďte se pobláznit. Přijel mistr Berousek, aby vám předvedl pokroky fotografie ze života moderní společnosti.*“ Bum, bum, ratata, bum.“ *Občané, rodina Šimáčkova přísně oznamuje, že nápadník jejich dcery se jmenuje pan Ohnisko a ne Hovniscko, jak se doslechli. Tož, pozor na hubu, ať nemáte oplétačky se soudem!*“

Kupujeme jalovici

V souvislosti s činností handlířů jsem měl příležitost zúčastnit se trhu s dobytčím ve Valašských Kloboukách. To nás s tatínkem přizval pan Válek z uličky „Hójezda“, když od nás koupil ještě dobře tažnou krávu (kdoví, komu ji dobře prodal), abychom si tam na jarmarku „za lacino“ koupili jalovičku a přišli tak k nějaké koruně na

živobytí. Jeli jsme jak páni na bryčce přes Bílý vlk, když mně pan Válek svěřil k tajné úschově obálku s penězi. A to kvůli náhodnému přepadení "Bratry Geršpici". Za to nás v hospůdce někde u Ždánic pohostil dobrým gulášem a pivem pro tátu a pro mě navíc sodovkou s kuličkou místo špuntu, co mně lezla do nosu. Pověděl nám také, jak se mu ulevilo, když mu pan nadlesní řekl: „*Pan šéf, mám to z rádija, Lecián už se hongá! - No a vidíte, další darebáci jsou tady, aby nás poctivé občany ohrožovali. Jo, a máš Otiku tu obálku za košilou dobře schovanou?*“ Další cestu už si málo pamatuji. Jeli jsme polními cestami. Dřímaje jsem jenom zaslechl, že tam za lesem je Staré město, potom už jenom Ludkovice a nakonec drkotání po dlažbě ve Valašských Kloboukách. Zpátky jsme vlekli za vozem naši novou jalovičku, které jsem několikrát skočil na přilepšenou utrhnout něco zeleného.

Církevní život

Naše rodina byla husitského vyznání. Táta Pánaboha nijak nectil, ale uznal, že všichni nemohou být boháči. Bohoslužby se konaly každou neděli v tělocvičně zdejší školy. Jako oltář byl přistrojen stůl a mši sloužil pan farář ze Slavkova (profesor reálky v Bučovicích) a na harmonium (půjčené) hrál pan Diváček z Benešky. Starší věřící seděli na židličkách a mládež stála u protější stěny kolem školních bradel. Mučednické upálení Mistra Jana Husa jsme vzpomínali počátkem července. Po vsi se sbíraly otěpky a roští a na plácku u kapličky v ulici Kedlety se připravil oheň. Večer se pak zažehl a za zpěvu písně "Hranice vzplála tam na břehu Rýna..." a jiných, jsme vzpomínali. Zato katoličtí věřící měli útulný kostelík, kde celebroidal „velebný pán“ farář Planita (velmi dobrý člověk, s pochopením i těch chudších). Sám jsem s kamarádem Tondou Pitákovým, který byl jeho ministrant, jednou pomáhal při mši. V sakristii nám vyprávěl zajímavé příhody o svém předchůdci (páter Procházka), který když putoval k Božimu hrobu, přinesl k nám z Jeruzaléma sazenici trní z trpitelné koruny Ježíše Krista. Když se rozrostla v bohatý keř, tak u něho vztyčili kříž a ohradili železným plotem, kousek za Fargruntem.

Skoro každým rokem po žních obcházel věřící a poutníci asi šest křížů v okolí vsi. Průvod šel v čele s křížkem, který nesl ministrant, za ním pan farář, pak předřikající kostelník, pan Jeřábek, zpěváci, muzikanti a poutníci. Jakoby „od třech lip“ se nesl zbožný zpěv až ke hřišti fotbalistů u Fargrunta. K tomu od vsi vyzváněl kostelík a dotvářel tak

sváteční kulisu. Zážitek z toho dne mi dokreslil nápis na sloupku s obrázkem „Boží muky“ v prudké zatáčce k Újezdu od kostela „Od náhlé a nenadálé smrti, vysvobod' nás, ó Pane.“

Podobnou akci pořádali katolíci těsně před žněmi se slavnostním průjezdem vesnicí ozdobeného vozu s krásnou zlatovlasou „svatou Markétou“, kterou představovala holka Hrabovská, doprovázený selskou jízdou, muzikanty a jásajícími šohaji.

Život pracovní a zábavy

Mírek a Slávek Formánkovi byli naši zdatní mlynáři. Jejich mlýn byl na tehdejší dobu poháněn výkonným plynovým motorem. Pro jeho chlazení zachytili vodu z malého potůčku v ulici Chaloupky do betonové nádrže, ve které jsme se potají koupali. Oba hoši byli pracovití a mimo namáhavou práci ve mlýně byli nejlepšími nářadovci v Sokole. Jinak byli po žních uznáni při mletí i pro „obyčejné troškaře.“

Převážná většina obyvatel vesnice si pracně vydobývala živobytí z půdy. Třebas je obec obklopena kopcovitým terénem, zemědělci si v nedávné minulosti na plošinách a svazích vymýtili půdu z lesů. Na plošinách se zrodily lány pro ty bohatší a pro vrchnost. Do měřic vznikala nová pole pro většinu sedláků a na prudších se pak za první republiky objevila políčka do měřic pro deputátníky „dvora“ a pak po parcelaci dvora „Hejdy“ byly přiděleny polnosti různé výměry menším sedlákům a vysloužilcům. Obec navíc pachtovala (pronajímala) občanům ještě menší dílky. V průběhu doby lidé svá strná a slunná políčka kultivovali ve vinohrady. Půda se od kuropení až do setmění kypřila buď koňskou orbou nebo kravičkami. Při sklizni úrody, o žních a při mlácení, pracovaly celé rodiny i s dětmi (i těmi nemluvněty zavěšenými na trnožkách), pomocníky z přízně nebo najatými nádeníky až do noci. Výmlat pro chudší veřejnost pak probíhal po dobu asi 14 dnů „Na Valech“ u mlýna. Od rána do noci běžela „Pepinova“ mlátička (Josefa Matyáše z Vrchní ulice, domu č.p. 1). Mlatci si vzájemně vypomáhali a pracovali i za bouřky pod plachtami. Sedláci v té době svázeli obilí z polí do stodol. Pepin pak pojížděl s mlátičkou po vsi a umožnil jim postupně výmlat pod střechou, který se protáhl až do podzimu. Někteří sedláci pracovali ještě se starým vlastním zařízením, žentoury, fukary a podobně. Režné snopy (pro strožoky a na povřísla) se pak ve stodolách mlátily cepy. Následné práce po žních, jako podmínka, orba a setí ozimů, byla už odpočinková. Je však také třeba vědět, že

domácnost sedláka denně vyžadovala krmení a poklizení dobytka, dojení krav a zpracovávání mléka, krmení slepic a hus, sbírání vajec, starání se o králíky a mnoho dalších starostí třeba při připouštění dobytka a péči v březosti či při rození. Vůbec se nedivím, že toto lopocení zemědělců zpracovali spisovatelé v celých knihách, jako např. v knize Rok na vsi. Sám jsem měl možnost poznat režim dne v rodině Klimenta Hradila v Dolní ulici. U nich jsem vypomáhal naší mamince na „tovarychu“. Slyšel jsem, jak si paní domácí s naší mámou zaspívaly při práci a i dětem. Hospodář byl navíc uznávaný nářaďovec v Sokole a oba chodili do kostela. Odměnou pro tyto lidi byla činnost pro veřejnost. Pořádali taneční zábavy, nacvičovali divadla, byli cvičiteli mládeže v Sokole, Orlu, organizovali Selské jízdy, zájezdy cvičenců, zápasy fotbalistů a bavili se o vinobraních a jiných oslavách. Rovněž mladší ženy organizovaly veřejná cvičení, příležitostné zpěvy a hrály divadla. Starší se pak účastnily procesí a v zimě dům od domu přecházely po večerních besedách, kde se dralo peří, zakončené tzv. „dodýrkou“. To si pak zpívaly, pojídaly „trdelníky“, popíjely k tomu čaj i se „stampříčkou“ a vyprávěly si hrůzné příběhy nebo probíraly místní drby.

Vzpomínky na koledování a elektrifikaci

Po Novém roce jsme coby koledníci chodili až do Heršpic. Byl tam kostel evangelíků, v němž byl křtěn Tomáš Garrigue Masaryk, a tamní paní farářová nám vždy vyrobila nové čepice s křížem, přitom nás pohostila mlékem s bábovkou a mně, nejmenšího, načernila krémem. Za to jsme jí předřikali starou koledu: „*My tři králi, my jdeme k vám, štěstí zdraví vinšujem vám. Z daleka se bereme, novinu vám neseme, co se stalo, přihodilo, v městě Betlémě. Narodil se tam Ježíšek, posílá nás k vám, abyste mu koledu dali, šak já mu ji dám. Chlebička nechce bráti, nakrmila ho máti, ale tolárek nebo dukátek, máte poslati.*“ Paní se smála, odměnila nás a řekla, do kterých stavení máme jít koledovat, že nás tam také uctí. Děkujeme a spánembohem jsme utíkali, abychom nezapomněli čísla doporučených domů. V pytlících se nám houपालy výslužky a v kapsách cinkalo pár korunek.

V té době probíhala ve vsi elektrifikace. Začínala se objevovat rádia, nejdříve sluchátkové krystalky a konečně i velká skříňková. Takto jsme mohli hromadně poslouchat významné události, jako úspěch našich fotbalistů v Římě nebo pohřeb Tomáše Bati.

Rok 1935

Motto:

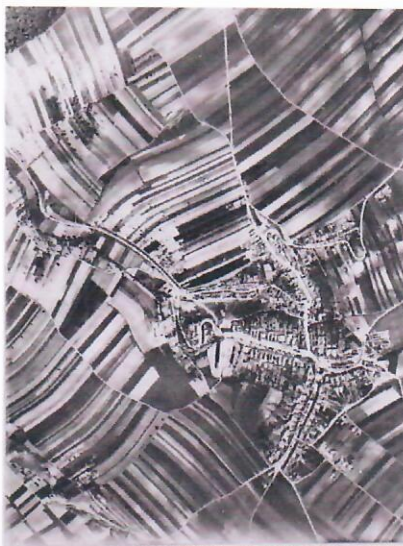
„a dá-li Bůh, budu se chvíli dívat, kam ten náš svět spěje.“

T.G.Masaryk

Jako v předešlých částech, jsou všechny názvy ulic i okolí stejné i tady.

Manévry

Nejvýznamnější událostí toho roku byly celostátní vojenské manévry. Zřejmě jako odezva na světovou

politickou situaci. Naši vsi se tato situace dotkla výrazně. Vojenští instruktoři na radnici vytyčili pro Koberice oblast vyvýšeniny lesa Dřínovce od hodonínské silnice až k „Atilové mohyle“ na nížině Louky. Kontrolní stanice měla být na Skalkách a táhnout se až

k Předním vinohradům u obce. Rolníkům bylo doporučeno vysadit na polích brambory, kukuřici a jetel a byla také přislíbena úhrada za případné poškození. Na vyhrazeném terénu měli červení a modří vojáci předvést obranný boj. V ty dny bylo po žních vyubnováno doporučení, aby se obyvatelé po celý týden vyhýbali oblasti kolem Skalek. Nás kluky jakoby tam navedli. Cvičili jsme rovněž uvedeným směrem plížení. Alespoň z naší ulice jsme tam, coby „Bratři Chaloupkové“ cvičícím vojákům trochu zavazeli. Jen při výbuších granátů a střelbě kulometů jsme se krčili strachem. Pozoroval jsem však se zájmem celé dění a dodnes si je vybavuji, jak to za poledne a hezkého slunného počasí probíhalo.

Červené rakety od západu a modré od východu zahájily cvičení. Nad skalkami se vznesl upoutaný balon a v jeho koši voják s dalekohledem a telefonním sluchátkem. Na zemi kolem se míhaly kontrolní šarže označené vlaječkou, přišitou na čepici. Od Nížkovic byl slyšet rachot motorů. Sledovali jsme s napětím děj, kterému jsme moc nerozuměli. Teprve k večeru jsme s klukama seběhli domů něco pojíst a hned na Vale, kde nám

Lojza Huňka opět vyprávěl další dobrodružství z Odyssea. Tentokrát po návratu z Tróje.

Podle domluvy jsme se po ránu vypravili i s naším cvičitelem Bohuslavem Matyášem, vysloužilým desátníkem, k Nížkovicím a koukali se, jak s velikým rachotem šplhají do kopce k Bílému vlku kolony motojednotek i s tanky. Vysvětlil nám, jak je obtížné získat hodnost kapitána a funkci velitele u takové jednotky. Tehdy jsem mu řekl, že takovou „šaržu“ jednou dostanu. (Žel, díky obsazení republiky v osmašedesátém, jsem zůstal jenom nadporučík.)

Možná to byla náhoda, ale ve stejné době přelétla jižním směrem vzducholod' Zeppelin. Snad to věhlasný dr. Běhounek cestoval do Itálie.

Maryša

Místní divadelníci předvedli po žních Na Valech velmi úspěšnou hru bratří Mrštíků „Maryša“. Snad proto, že tragédie toho nerovného manželství se odehrála na brněnsku nedávno, vyvolaly přípravy představení nebyvalý zájem. Pořadatelé proto prodloužili hlediště tím, že jeviště postavili na podium přes potůček stékající pod Bařinou a hlediště vybavili dřevěnými lavicemi pro starší. V ulici U mlýna postavili širokou stupňovitou tribunu ke stání. Představitelé hlavních rolí, teprve 17ti letá Dobra Mannová, coby Maryša a Pepin Matyáš z Vrchní ulice, jako Vávra, zvládli své role opravdu procitěně. I ostatní role byly zvládnuty velmi úspěšně. Odezva byla velkolepá. Bouřlivé a dlouhotrvající ovace. Sláva se snad rozšířila i do Brna, protože se záhy tato hra objevila i na brněnské scéně. Repríza této hry se uskutečnila ještě mnoho let po osvobození, tentokrát na návsi, před hasičskou zbrojnicí. Bylo to při příležitosti hodů a i tady vzbudila široký zájem rodáků i z okolí a měla zasloužený ohlas.

Plakát na vinobraní

Pan Hrabovský z Benešky mne jednou požádal, abych namaloval šikovný plakát, pozvánku na vinobraní a vyvěsil ho „na radnicu“. Takto povzbuzen důvěrou, coby mistr suchého štětce, jsem začal. Anilinovými barvami jsem na arch papíru namaloval proti sobě poprsí tehdy populárních žertovných figurek: strejdu Šňupku s Chaplinovým knírkem a kmotra Nymbusa s jedním vlasem na holé hlavě. Mezi ně jsem umístil výrazně slogan:

**JESTLIPAK VÝŠ, ŽE JE V KOBERČICÍCH
VINOBRANÍ?**

Níže pak obvyklé údaje kdy a kde. Té hrubky si nikdo nevšiml. Plakát se líbil. Já dostal 10 Kč a

tatínek demižon červeného. Úspěšnější bylo samostatné vinobraní. Uskutečnilo se v sále dolní, orelské (lidovecké a agrárnícké), hospody. Po obou podélných stěnách byly natlučené vysoké deskové ploty a na nich zavěšeny pruty vinné révy, bohatě zatížené hrozny. Mezi tanečnický procházeli „hotaři“ (hlídači), kteří na místě trestali poberty, kradoucí hrozny. Napoprvé se museli pěkně políbit a podruhé museli zaplatit pokutu dle smlouvání až do 5 Kč. Můj tatínek (polní hlídač obce) byl také ustaven hotařem a vyplatilo se mu to! Maminka, která se byla jenom podívat (po kobersky byla na „čóhačce“), ho přivedla domů až kránu a od pořadatelů si přinesl přiznanou polovinu „uhádaného“, rovných 20 Kč.

Zábavy ve vrchní hospodě

Pravděpodobně hned příští sobotu se ve vrchní hospodě bavili Sokoli. Producíroval se tam ohromný silák, který si přes svůj krk sám ohýbal ploché železo, které se používalo na obruče kol bryček a kočárů. Viděl jsem navíc, jak podle propagace při průvodu obcí ukazoval pojídání skla. Cylindr z lampy, roztlučený v hmoždíři tak z poloviny rozžvýkal (snad potajmu s chlebem) a zbytek nechal kolovat mezi obecnstvem. Potom lízal žhavé železo (háček, tzv. „špárák“, nažhavený v kamnech). Nakonec si vlastní rukou přitloukl jazyk hřebíkem s výraznou špicí na půlpalcovou destičku, vloženou pod jazyk na zuby a potom ukazoval mezi lidmi, že to není švindl.

To jsem však předběhl celou tu reklamní parádu, která procházela odpoledne dědinou a čítala tak asi půl tuctu účinkujících a za nimi hejno našich děcek, co se cestou k hospodě přidávaly. Obrovitý silák – lamželezo, svaly jako rugby míče, kráček po přítržích mezi svou skupinou šašků a harlekýnů, kteří se za pochodu houpali, zavěšeni na tyčích přes jeho ramena a když se zastavil, tak vřeštěli na trumpety : tramtaratááá... A naše děcka doplňovaly : *Je tady náš Frantááá!* Mezitím principál vyskočil na stoličku a pomocí hlásné trouby rádoby česky volal: *“Lidyčky z Koberzic, přijel vám producírovat svetovy přeborník a za chvíli u hospody uvidíte dva voly ze dvora a ony jeho nepohnout! Tak vy mozete hned s nama!”* A vskutku! Za chvíli na okrajích silnice před hospodou za povzbuzování občanů zatloukali pacholci ze dvora po dvou kůlech a mezi ně položili opěrný trám. K němu si na plachetku přilehl náš silák Franta a nohama se o trám opřel. Tady, ležící, mi připadal teprve veliký: krk jako dubový pařez, tělo jak stoletá oškeruše a nohy jak kostelní krovy. S rukama na břichu čekal

až s tím párem volů hoši zacouvají a podají mu kruh zápražního „vážiska“. Za hlubokého ticha si pacholek připravil bič, pozvedl ruku, Franta se zapřel a zařval“ „..Vyjóó..! pacholek dvakrát pobídl bičem své volky, ale Franta je udržel a dokázal tak, že s ním ani pár volů nehne.

Posléze se v téže hospodě předvedl mistr Karlini, okultní umělec, kterého po celé vsi zval náš známý strážník a bubeník pan Auda: Tramtarata-bum bum bum.“*„Na vědomost se dává, že dnes večer ve vrchní hospodě se produkuje mistr sugesce a hypnózy Karlini. Uvidíte, že sugeruje i solidní občany, dále ukázky levitace média a nakonec předvede hrůzný tanec koster, že se vyděsí i sám páter Noster. „- bum- „a že chudší občané mohou za vstupné přinést potraviny, jako vejce, putermáslo nebo půl šrůtky uzeneho!“ – bum-*

No, byla to podívaná! Donesl jsem asi osm vajec, které jsem vybral slípkám, zanášejícím do stohu slámy za cihelnou. V sále jsem seděl poblíž vyvýšeného, karbidem osvíceného, jeviště. První číslo měl mistr Karlini z oboru salonní eskamotáže „Kouzelné hodinky“. Vypůjčil si od pana radního Urbánka hodinky a ty k údivu všech roztloukl v hmoždíři! Pan radní se rozhlížel a potil. Eskamotér ho utěšoval, že pro solidnost dalších kouzel si přizve pomocníka. Pohlédl do hlediště a ukázal na mne a pozval na jeviště. Zrozpačitel jsem, ale kamarádi, stojící vedle, mne ochotně na jeviště vytlačili. Celé bylo potaženo černými závěsy, stejně jako stolec na rekvizity s terčíkem. Když jsem se trochu osmělil, umínil jsem si, že se mu budu koukat na prsty. On seskočil s bambitkou s trychtýřovitou hlavní před pódium a nechal si od dobrovolníka do té „nálevky“ nasypat drť z rozlučených hodinek. Namířil na terčík na stolku přede mnou a - bác - vystřelil a trefil se. Já jsem však viděl, jak se terčík otočil a na něm visely zlaté hodinky. Já sám jsem pochybovačně vykřikl: *No né..!*“ Jenže to již stál mistr s bambitkou vedle mne a levou rukou mne bolestivě tahal vlasy u ucha tak, aby to diváci neviděli a syčel přes zuby do druhého ucha: *“Křič nahlas - No to je ohromné!”* Po druhém škubnutí jsem zaslzený uposlechl. Ozval se bouřlivý potlesk. Mistr se klaněl a vracel hodinky, zatímco já stydlivě seskakoval mezi kluky. Popravdě však řečeno, další pokračování představení mě zaujalo a svým způsobem i odčiniło bolest i pochybovačnost.

Mistr hypnotizér z jeviště oslovil publikum asi takto: *„Přátelé, nechce se mi věřit, ale vidím, že k nám po blankytné obloze připlouvá vzducholoď a*

z ní na nás mávají také Koberáci. Copak je nikdo z vás nepozdraví? Ále ano, už sem běží!” Byl to Mirek Formánek, starší z obou bratrů mlynářů. Opřel se jednou rukou o pódium a druhou vzhůru mával a hlasitě volal: *„Nazdár, bratři! Nazdáár, klucíi! Ahóój!!* A otáčel se za mizející lodí. Ještě chvíli postál a pak rozpačitý si šel sednout na svoje místo. Nu, potlesk byl veliký a Mirek jen kroutil hlavou. Poté nám mistr předváděl různé balance a eskamotáže, jako např. zmizení bohaté kytice „zasklené“ na stole, postupné zjevení několika zelených příšer a nakonec levitaci média. Mistra totiž provázela posmutnělá holka (snad dcera?), kterou teatrálně zhypnotizoval a když uspaná klesala k zemi, obratně ji podchytil a uložil na katafalk. Jako kněz nad oltářem nad ní předpažil, něco zamumlal a ruce pomalu zvedal a bez dotyku se „médiu“ za úděsu publika počalo vznášet. Mistr rozpažil a na zemi uchopil asi tříčtvrtěmetrový kruh, který světélkoval jako zelený neón a tento kruh převlékal přes plovoucí „médiu“ od hlavy až k patám a zpět, aby nás tak přesvědčil, že není zavěšeno ke stropu. Průvlek ještě jednou zopakoval a pak ji šetrně spouštěl. Jak znovu ulehla na katafalk, tak jí nad obličejem tlesknul a ona opět procitla. Za potlesku publika ji snesl na zem a oba se klaněli. Rozloučil se s výzvou k publiku, že zítra, tj. v neděli večer představení pokračuje za poloviční vstupné a přislíbil, že mimo jiná kouzla bude k vidění i ten úděsný tanec koster.

Na druhý den jsme na svých místech očekávali další produkci. Jeviště bylo opět utopeno v černých závěsech a jen spoře přisvětleno karbidovým plamínkem. V pozadí se tyčila něco přes dva metry dlouhá, bílá tyč, zakončená nahoře podpěrkou. Podobně jako včera mistr uspal „medium“, a když klesalo, tak ho podchytil a jako silák ho ležící zvedl nahoru, aby se zavěsilo na konci tyče v podpaždí a rukou dole přichytilo tyče. Takto se ustálilo vleže kolmo k tyči. Lidé žasli a mistr, klaníc se, uchopil opět světélkující kruh a přetažením přes „médiu“ až k dlani na tyči, prokazoval pravdivost levitace.

Poté se oba opět klaněli a na závěr této produkce měl mistr tento dovětek: „*Přátelé! Pro povznesení naší napjaté nálady očekáváme ještě jedno překvapení. Včera mi jeden váš občan přislíbil, že mi dnes přednese zajímavou nabídku. Čekám, ale nevidím ho. Slyším však od vstupních dveří nějaké domlouvání. Ano! Je to on! Už je tady!*“ Do sálu vbíhá Rudy Burda (trochu potrhlý) mladík a v předklonu, jakoby vlekl břemeno, obíhá diváky, pravačku vztyčenou k jevišti a hlubokým hlasem volá: „*Horké párky, horké párky!*“ a svůj náklad složil před mistra žadonic: „*aspoň vy si kupte, sakrááá!*“ on děkujíc mu podal 10 Kč a mávl rukou před očima. Ten se probral a vyjeven odcházel za potlesku publika.

Po předvedení několika karetních triků a přeletu holubice z prázdných klobouků, přišel nakonec očekávaný „tanec koster“. Opona se rozhrnula a před námi byla jen tma. Jako ze záhrobí. Podbarven

hudbou vrčící hlas hrozil pomstou tomu, kdo by se odvážil nějak osvětlit jeviště. Na scéně zazářila bílá náprsenka kouzelníka a v bílých rukavicích bílá taktovka. Z ničeho nic se vedle kouzelníka objevili dva kostlivci. Lebky s černými očními

důlky na krku v prodloužené páteři, procházející zářivými žebry hrudníku, vystouplými kyčelními klouby a kostmi rukou a nohou se svítícími šlápotami. Taktovka se zvedla a klepla postupně na lebky koster. Hudba zesílila každé klepnutí a následné šlápnutí. Kostry dvakrát hřmotně zadupaly a zmizely ve tmě. Sotva dirigent rozpažil, zase se objevily. Povzbuzeny údery na hlavě vykročily, dupajíc, kolem mistra, každá na jinou stranu a tentokrát jakoby skočily nazpět a zase zmizely. Když nyní vyzval mistr své tanečníky do divokého reje, kdy oba kostlivci se vydali směrem k publiku, vypukla hrůza mezi babyčkami. Slyšel jsem, jak bědovaly, aby je Pán Bůh ochránil. V tu chvíli vedle mne Rostik Hemalúj blikl na jeviště baterkou. Byl to je kratoučkový okamžik, který si mistr ani neuvědomil. Nám, mladším, to však stačilo, abychom uviděli realitu. Černý hábit tanečníků byl pomalován zřejmě fosforovou barvou jen zepředu a

když se otočili, tak na pozadí zmizeli. Na hlavách měli destičky a na nohách dřeváky. To způsobovalo klapání. Až tanečníci zmizeli úplně, diváci většinou tleskali nebo se smáli. Jen pan mistr Karlín se hluboce klaněl a spokojeně se s Kobeřáky loučil.

Aprílové žerty

Konec dubna, začátek května, byl vždy ve znamení aprílových žertů. Někdy však přesáhly únosnou míru i pro naši ves. Také tohoto roku to mládenci z pravcového křídla značně přepískali. Předem dnem mě tatínek-ponocný- spěchající ze služby, vzbudil, ať obejdu ty a ty lidi, že si mají na návsi sklidit své záchody. Že jsou tam vystavené na ostudu. Sám jsem naši tetce Žofce pomáhal její latrínu naložit na travnici na záda, aby tam nestála na odiv ostatním. To už ale bylo pozdě. Chasníci, žertéři, to měli dobře připravené. Uloupené záchody měli připravené za farským mlatem (dnes je tam park proti faře). A naráz, v 5 hodin ráno je rozestavili v řádku od fáry až ke škole. Každá kadibudka měla na dvířkách přitlučeno (taky uloupenou) tabulku -Obecní radní- socialistů a komunistů Robeše, Matyáše, Pitáka a snad i Hradila. Tato událost se samozřejmě rychle roznesla po dědině. Později se obecní rada usnesla, že postižení občané budou od viníků odškodněni (snad dostali po 40 Kč).

Starý žentour

Jednou mně někdo poslal do „Dvora“, že tam naposledy před rozebráním bude pracovat starý „žentour“. Velice mě to zajímalo a šel jsem se tam podívat. Stál v koutu rozlehlého dvora a naposled ho dávali do provozu. Do centrální skříně bylo vetknuto „točné rameno“, kterým otáčel připravený volek, nakširovaný do chomoutu, dolů prodlouženém, aby se spodní částí opíral o rameno a tím stroj uváděl do chodu. Mezi volkem a skříní seděl na destičce poháněč (synek tamního nádeníka) a ten opratí a bičem poháněl zvíře, když špatně šlo a nebo se zastavilo. Na něco jsem se zeptal, ostatní odkoukal. Kroutící moment byl vyvozen přímým spojením ramene s patečním, asi 1,20 m velkým věncem, centrovaným po obvodu 6 kladkami, kuželovitě přikloněnými, aby se věnec nezvedal. Stejným počtem kladek je paprskovitě proti nim podepřen. Tímto způsobem je vlastně vytvořeno jedno z prvních válečkových radiálně i axiálně nosných ložisek. Pro názornost přikládám náčrtek skříně žentouru.

Mobilizace

Zřetelné Hitlerovy přípravy na napadení naší republiky vyvolaly pod tlakem veřejnosti 21.5.1938 vyhlášení mobilizace dvou záložních ročníků. Hned ráno jsem šel z domu na náves a pod farským mlátem jsem slyšel ržání koní. Nahlédl jsem seshora otevřenými vraty a tam četa našich vojáků ošetřovala koně. Tu přichází, dle mého názoru, jejich velitel a přijímá hlášení od poddůstojníka. Nenechal ho domluvit a opíraje se o mé rameno zvolal: „*Tak Hudáček (byl to zřejmě frajtr ze Sudet). Ode dneška je vaším pánem Hitler. Půjďte se mnou za našim rotným a ten vás vybaví na cestu!*“ Oslovený jen nechápavě zíral kolem a vykřikl: „*Né, to není možný!*“ Ale to již se k němu seběhli kamarádi. Pro mne to bylo silně dojemné, zvláště, když mi velitel poklepal na rameno. Pak jen stroze řekl: „*tak, končíme a jdeme. Snad Bůh dá a nepotkáme se v ještě horší kaši!*“

Hleděl jsem chvíli za nimi a zdálo se mi, že pan kapitán vyndává kapesník.

Rozloučení

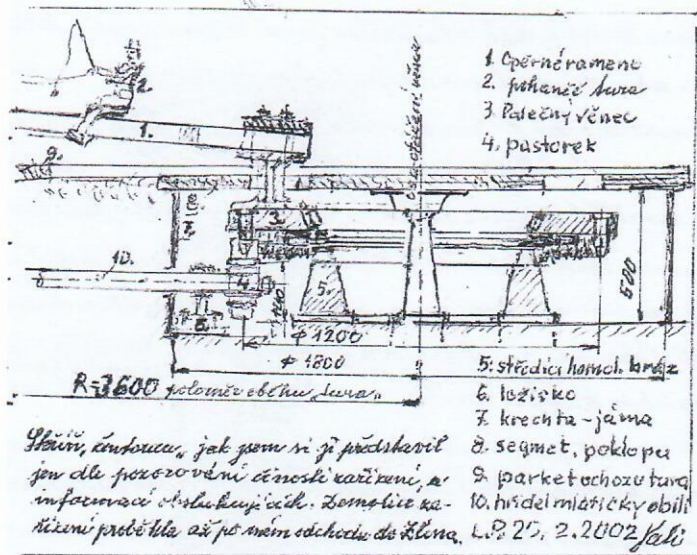
Čeká nás nyní jen rozloučení. Lojza Huňkuj to měl těžké. Byl to tehdy hezký a urostlý chasník. Nezapomenu na to jak hrál v Babičce černého myslivce a Vlasta Urbanová Viktorku. Byl o pár roků starší než já a se svými vrstevníky se na několikrát loučil před odjezdem do Brazílie za svým strýcem Tučkem z Brna.

S kamarády fotbalisty, cvičenci Sokola, s celou rodinou divadelníků a snad zde zanechal i pár

zlozených srdcí. Mě potkal v naší uličce Chaloupky a řekl, že pro mě má dvě knížky o historii a že mně je dá jeho maminka, až odjede. Dodal k tomu, že si nebudu muset tolik vymýšlet, když klukům v Sokole na žíněnce líčím různá dobrodružství. A taky, abych u těch Baťů vystudoval. Neměl jsem již to štěstí, abych se s ním někdy později setkal. Když přijel do Koberžic, já byl ve Zlíně. Ale od povolaného diplomata Čermáka jsem slyšel, jak se náš „Lojza“ exponoval pro naše volejbalisty, když hrál v Buenos Aires.

Dle rukopisu Ing. Otakara Valihracha přepsal, vložil mezititulky a stylisticky mírně upravil Jiří Slabotinský

Mlátička obilí, kterou hřídel 10 poháněl, byla v úrovni země. Podle informací pracovala přes ovládací spojku po přítržích. Na vstupní plošinu se nakladlo obilí a pak zapnula spojka. Obilí postupující žlabem, se ještě tady nařezalo a tlukadly vymlátilo. Hrabla pak vymláčené obilí rozestřela a roztrídila k výpustem shrabků, plev a zrní. Výpusti se otevřely až po roztočení ventilátoru, přičemž vznikly hromádky shrabků, plev a do věder se vypouštělo zrní. Spojka se opět vypnula, čímž se odlehčil náhon a vypnutá mlátička se ometla. Při této prodlevě seskočil poháněč na zem, aby napojil volka a zavěsil mu pytlík se žrádlem na krk.

Výlet na Špilberk

Bodrý sedlák, muzikant a historik v obci, Jan Oslík, mě nechal nahlédnout do své kroniky, kde jsem se dočetl o bojové činnosti proti monarchii. Týkalo se to tzv. „zeleného kádrů“, většinou dezertérů. Bylo tam rovněž o povstání v podmaněné Itálii. Bylo potlačeno a poražení vůdcové – Karbonáři – byli uvězněni v Brně na Špilberku. Zmínil jsem se o tom ve škole ve Slavkově a tak jsme se před prázdninami celá třída spolu s třídním panem Volákem jeli na výlet, podívat se na Špilberk do temných a hrůzných žalářů v katakombách. Tady se odehrávalo kruté týrání, které teprve s vydáním Tolerančního patentu roku 1780 zrušil osvícený císař Josef II, zvaný „Dobrotivý“. Projít několik kilometrů chodeb a pohled do mučírén a cel odsouzenců stačil, abych nikdy nezapomněl na nešťastníky, jakým byl např. Silvio Pellico, odsouzený na 20 let do naprosté tmy, nebo na revírníka Antóna, který navíc byl odsouzen nevině. I moji mámu jsem o tom slyšel zpívat: „*Ó milý Bóže, dej mi křídla orlice, chtěl bych vidět svoji milou...*“

Den vlajek v Kobeřicích

(Epizoda z doby heydrichiády)

Píše se 8. června 1942. Je neděle, den pohřbu obávaného říšského protektora Reinharda Hendricha, na kterého spáchali atentát českoslovenští parašutisté. Z Milešovic, celý vyděšený, přiběhl obecní strážník Konrád Havránek do poklidné radnice v Kobeřicích a přerývaně vysypal panu tajemníkovi Chromečkovi srdcelomnou zprávu:

„Pane tajemník, v Milešovicích je gestapo a prohlídá střechy. Všady musijó byt smuteční prápory anebo aspoň „hakoš“ s černó páskó. Jináč budeme smetení jako Lidice.“

Pan tajemník zbledl, že by se krve nedořezal a aniž by si zprávu ověřil, hned rozkázal:

„Rychle vyubnuj, ať každý vyvěsí smuteční prapor nebo aspoň „hakoš“ s páskem a rychle, rychle... než bude zle!“

V celé vesnici nastal po vyubnování poprask. To bylo shánění vlajek! Ve Včele u Jožky Melichárkového sehnal kronikář posledního „hakoše“ a pak se rychle pustil do strouhání hůlky, aby nebyl poslední. To však už vlál prapor u Havránků, Matyášů, Oborných, na Včele, u Švehlů, Marků, Milisů a dalších.

Zoufalí Klement Hradil a Tonda Slabotinský shání taky prapory, leč marně. Jako šílení běhají po ulici, když tu pojednou dostali spásný nápad. Zuřivě se vrhli na sukne, smuteční sukne svých drahých manželek, a roztrhli je vejpůl, jako chrámovou oponu. Tonda popadl „hóseňák“, Kliment otku od secího stroje a rychle vyvěsili smuteční prapory.

Na každém domě, v okně, dveřích i vratech byl buď prapor, vlajka, vlaječka či fanglička. Co Kobeřice byly a budou, nikdy nebyly a nebudou tak ověnceny, jako v památný 8. červen 1942. Jedinečný to pohřeb v historii Kobeřic!

Když večer došel do Kobeřic kůžkař Slatina z Milešovic, nestačil se divit. Spráskl ruce a povídá: *„Lidičky, vy ste se snad zbláznili! Co to tady máte za velikó parádu! Tak ověnceny Kobeřice sem ešče neviděl! Dyt' u nás visí černá fangla na školy a kostél tam nemáme!“*

Hoši z Nížkovic a z Heršpic se také náramně divili, co to Kobeřice udělaly za jakýsi extravuřt.

No co, to pan policajt a pan tajemník Chromeček se polekali, sedli na úřední herku, rajtovali, rajtovali, až se koně splašily. Bohužel poplašily i celou dědinu.

Jenže druhý den došel do Kobeřic neznámý pán s aktovkou a také se náramně divil, cože je tady tolik praporů, praporečků a vlajek. Koukal ze střechy na střechu a byl, jako v Jiříkově vidění. Jenom tak k sobě si zamručel:

„Toť je jak v pohádce z tisíce a jedné noci..“

Lidé se zase úplně polekali. Po dědině se nesla šeptaná zpráva *„Gestapo, gestapo je zde!“*

Ke kronikáři doběhla vyděšená panímáma Švehlová:

„Jéžišmarja, jéžišmarja. Honem vystrčte zasé tó fanglu nebo bude zle. Voni hned střilajó! Je tady jeden vod gestapa a čóhá po střechách. Řeknite to dál, aby zasé vyvěsili prápor a nechali to na střěše. Furt a furt!“

Prapory po Kobeřicích vlály celý týden. Neznámá osoba však nebyl gestapák, ale agent od pojišťovny.

*Volně podle kronikáře
Jana Oslíka zpracoval
Jiří Slabotinský*

Kobeřický rodák Hubert Ripka

Motto:

„Být dobrým Čechoslovákem znamená být dobrým Evropanem!“

Hubert Ripka se vždy, i v exilu, kde strávil necelých 15 let, hlásil ke svým rodným Kobeřicím na Moravě. Narodil se tam 26. června 1895, ale jeho otec se záhy s rodinou odstěhoval do Čech. I přesto se Ripka do Kobeřic jednou vrátil. Kdo vlastně byl tento novinář a

politik? Ripka ovlivněn svými učiteli, Josefem Pekařem, Kamilem Kroftou a Edvardem Benešem,

vystudoval na Univerzitě Karlově historii, geografii, český jazyk a literaturu. Tématem středoevropského prostoru se zabýval již ve své disertaci Historie národnostní otázky ve střední Evropě a marxismus, kterou předložil v roce 1921. Následujících šest let řídil práci archivu Ministerstva národní obrany, odkud vedla jeho cesta k novinářině – do tiskového odboru ministerstva. Později řídil parlamentní a zahraničně –politické zpravodajství Národního osvobození, přispíval do Přítomnosti, řízené Ferdinandem Peroutkou a podílel se na obnově Slovanského přehledu. Svými znalostmi přispěl do Ottova naučného slovníku nové doby a četně publikoval o problematice poválečné Jugoslávie. Ve třicátých letech často cestoval jako důvěrník ministra zahraničí a jako člen Slovanského ústavu na studijní cesty do Francie, Jugoslávie, Rumunska, Bulharska, Rakouska, Maďarska a Sovětského svazu (tam také vedl první návštěvu československých politických novinářů po navázání diplomatických styků v roce 1934). Jako vynikající komentátor řídil v letech 1930 až 1938 zahraniční rubriku tehdy velmi prestižních Lidových novin, přispíval do Le Monde Slave a jeho studie najdeme i v Českém časopise historickém. Ripka se zasazoval za československo – sovětské spojení podpořené smlouvami s Francií a varoval západní velmoci - především v zahraničních periodikách - před obětováním Československa nacistickému Německu.

Již na počátku září roku 1938 odjel Ripka do emigrace a v Paříži se stal členem Československého národního výboru, který byl vrcholným orgánem našeho odboje na počátku druhé světové války. V roce 1940 ho Edvard Beneš jmenoval členem exilové vlády jako státního tajemníka ministerstva zahraničí. Jeho přání stát se ministrem zahraničních věcí, se nikdy nesplnila, ačkoliv byl pro takovou funkci dobře připraven. Byl to nakonec především však on, kdo řídil prakticky aparát exilové zahraniční diplomacie. Úspěšně se podílel na jednání o uznání vlády a o právní anulaci platnosti mnichovské dohody. V letech 1940 až 1942 vyjednával s polskou emigrační reprezentací o možnostech těsné poválečné mezistátní spolupráce, která se později odrazila i v jeho práci na federalizačním spojení s Polskem (po roce 1948). Jako základní pilíř budoucí československé bezpečnosti před možnou agresí Německa chápal Ripka spojení se SSSR, s nímž vláda podepsala pakt v prosinci 1943.

Po válce se stal ministrem zahraničního obchodu a poslancem za Československou stranu národně socialistickou. Zasloužil se o obnovení obchodních styků se zeměmi střední a jihovýchodní Evropy a o prohloubení hospodářské spolupráce se SSSR. Jeho úzký vztah k Sovětskému svazu byl po emigraci do Francie v květnu 1948 stále znova omílán a o jeho jasnou politickou orientaci se dodnes vedou spory. Stranou nezůstal ani podivný útěk několika politiků z vlasti, během kterého komunistická policie zadržela všechny, kromě Ripky. Až do podání protestní demise v únoru 1948 Ripka přednášel na filosofické fakultě Univerzity Karlovy jako docent politických dějin. Ve svých přednáškách se specializoval na historii vztahů Ruska a Západu a zabýval se také mezinárodními problémy předchozích padesáti let.

V roce 1949 se usadil v New Yorku. Jako významný člen Rady svobodného Československa udržoval i nadále kontakty s předními západními politiky. Přednášel na mnoha amerických univerzitách, stále angažmá mu nabídla New School for Social Research při kolumbijské univerzitě v New Yorku. Ve své veřejné práci mezi exulanty i na univerzitě se zabýval myšlenkami vývoje Československa a na spolupráci s Polskem po pádu komunismu. Ripka pro své předcházející vazby na SSSR byl obviňován ze servility vůči komunistům. Pod tímto tlakem opustil v roce 1955 Spojené státy a přesídlil zpět do Británie. I tam pokračoval ve své politické a publicistické práci exulanta čekajícího na návrat do vlasti, avšak počátkem roku 1958 zemřel. Jeho dílo ve formě několika desítek knih a zásadních studií, bylo částečně vydáno v zahraničí, zbylá část je stále v rukopisech nebo v několika rozmnožených vydáních

Výňatek z publikace Pavla Palečka poskytnutá PhDr. Jiřím Pernesem

Koberská delegace u pana ministra Ripky v Praze

Dle kronikáře Jana Oslíka

Vešli jsme do vysoké komnaty a tu zjevila se nám vysoká, kostnatá postava našeho drahého rodáka s prošedivělými vlasy. Vítal nás a přitom se tak srdečně smál.

Předseda Národního výboru Antonín Krahula mu za naši obec přednáší poděkování a podává mu knihu

(Diplom čestného občanství, který maloval přední umělec(??) a který byl vyvázán v kůži – pozn. red.). Ministr si ji prohlíží a po chvíli volá plný radostného překvapení: „Vzácná kniha, umělecky provedená, ani si ji nezasloužím. Vždyť vaši obec neznám, leda to, že jsem se tam narodil. Prosím, milí vzácní hosté, sedněte si a kuřte..“

Zabořili jsme svá unavená těla do měkkých lenošek a brali si ze stolu vonná cigára a cigarety. Ministr se na nás srdečně usmíval a pravil: „Odměním se vám. Dojedu do vaší obce a zařídím potřebné pro školu a rozhlas A nyní, prosím vás, vyprávějte něco o těch, pro mě neznámých Koberčících.“

Jilek Jedlička mu obširně vylíčil historický útok v Kedletech, kde bojovali Koberští partyzáni i občané s asi dvaceti ruskými vojáky proti německé přesile. Ministr naslouchal s velikým zájmem a potom pravil: „Jak je vidět, mohu být na svou rodnou obec hrdý..Nu, jenom vyprávějte..“

Nastalo rozpačité mlčení a tu jsem naznal, že musím začít sám: „Pane ministře, neznáte Koberčice, ale přece jsou tam ještě lidé, kteří znají vás. Nesu vám pozdrav od vaší chůvy, která vás chovala. Několikrát byla u nás, než jsme jeli do Prahy, abych na to nezapomněl. Je to taková malinkatá osůbka, jako školní dítě. Tolik o vás vypráví! Víte, že zároveň s vámi chovala i mne? Vy jste již v mládí byl tenký, dlouhý a náramný klidas. Kdežto já jsem byl zase menší, tlustý a veliký řvoun. A mnohokrát jsme se pobili o cucáček! Mnoho a

mnoho o nás obou vypráví a po celý život se ke mně hlásí a já ji sem tam něčím obdaruji. Je to naše věrná chůva a jmenuje se Anna Jurčíková. Na stáří je úplně sama. Jestli dojedete pane ministře do Koberčic, jsem si jist, že se k vám bude hlásit a tu vás o něco prosím: neodmítejte ji a věnujte ji trochu lásky, jakou ona kdysi věnovala vám.“

„Ano, pojedu do Koberčic. Jsou tam lidé, kteří si mne ještě pamatují a tu naši chůvu zatím ode mne pozdravujte!“

„Ano, velice rád váš pozdrav vyřídím. I můj nebožtík tatínek mně o vaší rodině vyprávěl. Bydli jste v našem domě v nájmu, v čísle popisném 7. Bývala to rychta, prastaré to sídlo našeho rodu. Nyní tam bydlí Kliment Pokorný, jehož žena, má sestřenice Františka, byla zabita granátem za bojů o Koberčice. Můj tatínek vyprávěl, o velkém požáru, který z tohoto domu vzešel. Bylo to kolem roku 1895 a vaše maminka vysypala žhavý popel na hnojiště. Od toho vzplamul dřevěný chlívek a došková střecha byla hned v jednom plameni. Za silného vichru vyhořela celá Vrchní ulice, 13 domů a 10 mlatů. Možná však, že to nebylo od toho popela, ale požár vznikl v našem domě a zlí lidé to svedli na toho, kdo se odstěhoval. Nezmínila se vám o tom, pane ministře, vaše maminka?“

Hubert Ripka se zájmem naslouchal a pak řekl: „Ne, o tomto pranic nevím. Muselo to být tenkrát hrozné.“

Ale také dobré“ opáčil jsem „řikával můj tatínek. Doškové střechy zmizely a celá Vrchní ulice byla znovu vystavena a po čase celá obec.“ Každé zlo přináší něco dobré. A teď, pane ministře, přijměte ode mne, kronikáře a písničkáře, písně věnované našemu prezidentu Osvoboditeli, Tomáši Garrigue Masarykovi. A zde máte kroniku, napište nám něco na památku.

Ministr přisedl ke mně, prohlížel písně a kroniku a pak

prohodil: „*Napiši.*“ Zápis je uveden v kronice, kniha IV.

Pak jsme se vesele, nenuceně, přímo bratrsky bavili, že Hubert Ripka velice litoval, že neposlal pro víno. Jaroslav Hudec seděl vedle mne a pošeptal: „*Sme bídníci, chtěli sme našeho rodáka uctit koberské slivovicó a vínem a zatím sme to vypili cestó. Sme to bídníci!*“

A když jsme se loučili. Tu Hubert Ripka slíbil, že určitě dojde do své rodné obce Koberžic. Když jsme pak dojeli z Prahy domů, byl na radnici telegram: *Dojedu v pátek 31. srpna 1945 o 10 hodině ráno.*

Váš oddaný Hubert Ripka.

Textově upraveno, pro vyšší srozumitelnost, bez ztráty původního smyslu.

Koberské pověsti a legendy

Malé Rusko – Malorusko

O tomto názvu se tradují dvě verze. Ta první, klimatická, vypráví, že se obec původně nacházela v lesích. Po jejich vymýcení ze severní strany nastaly oproti dřívějšímu větší klimatické rozdíly a tím také chladnější a delší zimy než v okolních obcích. Tak se zde začalo říkat, že je zde „zima jako v Rusku.“

Jiná verze, která je známější písemným zpracováním od Aloise Procházky (*Alois Procházka: Pověsti, Všem hlava dolů*), se vztahuje k Bitvě u Slavkova. Po bitvě, v prosinci 1805, kdy byla Napoleonem poražena rusko-rakouská armáda a kde byl také těžce raněn Ferdinand hrabě z Tiesenhausenu, jeden z pobočníků cara Alexandra. Ten po ošetření byl vsazen na koně a spolu s prchající jízdou utíkali od Zbýšova, přes Hrušky, Vážany a kolem koberské kapličky na „císařskou“ silnici u Bílého vlku, vedoucí k Hodonínu. V lesích bylo zřejmé, že pobočník dále nebude moci jet. Byl ošetřen na Silničné, ale svému zranění podlehl. V Koberžicích tato událost nezůstala bez odezvy. Zvláště, když se proslechlo, že někde u Pindule (Na Bílém vlku) mělo dojít ke ztrátě hlavní válečné ruské pokladny, kterou tam při útěku museli zakopat. Přitom prý je někdo pozoroval a pak si peníze vybral. S obavami se v Koberžicích vyprávělo, že v nejbližší válce přijde

Rus pomstít svou porážku od Slavkova, smrt císařova pobočníka a ztrátu oné pokladny. Za trest, že ruští kozáci postínají všechno obyvatelstvo v okruhu dvě hodiny cesty od Slavkova. Tato obava z Rusů pak dala vzniknout výše uvedené přezdívce.

O Haklíkovi

V některých pověstech se uvádí jako lesní strašidlo ve spojitosti se Třemi lipami. To měly být tři zakleté dcery loupeživého rytíře ze Zámčiska, který přepadl, oloupil a zabíjel formany, jedoucí po Těšance. Haklík je měl, jako pomstu proměnit v ony tři stromy, vyrůstající z jednoho kořene.

Jiná verze naopak hovoří o tom, že Haklík byl první vládce na Velkých Zámčiskách. Proto po něm byl pojmenován celý les v němž se nacházela nejstarší písemně doložená osada na katastru obce Koberžice u Brna, Mezilesice.

O róbčících

Podle vyprávění to byli poddaní kdysi zabitých loupeživých rytířů, kteří utekli do lesů, do prostoru Bezedníka. Zde si založili osadu. Mezi nimi byli i uprchlíci z jiných vrchnostenských panství a lapkové. Říkali si svobodní nebo jinak liberténi. Okrádali a přepadali cestující a formany na nedaleké obchodní cestě Těšance. Jejich úbor byl podobný tehdejšímu formanskému: vysoké boty, hnědé kalhoty a zelený kabátec nebo pelerína. Na hlavě černý široký klobouk s velkými ptačími péry. Někde se o nich mluvilo jako o černých myslivcích, ale tady jim říkali „róbčící“.

Obraz sv. Huberta

Tato pověst se váže k zázračnému zachránění v blízkosti Těšanky. Tady byl přepaden neznámý hajný, který při obchůzce lesa přistihl pytláky přímo při lupu. Tehdy pytláci přímo řádili a neštítali se ničeho. Pytláků bylo hodně a tak při přestřelce hajnému nezbylo, než aby se dal na útěk. Naděje na záchranu však byla mizivá. V zoufalství hajný padl na kolena a úpěnlivě prosil sv. Huberta o pomoc. Stal se zázrak. Hajný pytlákům zmizel. Na památku svého zázračného zachránění nechal na dubu

zavěsit obraz patrona myslivců. Ten se nachází mezi Červeným křížem a místem zvaném U princa.

Pindula

Místo u státní silnice spojující Brno s Hodonínem, na Bílém vlku. Dnes je tam správa koberského polesí. Dříve to však byla hospoda, v níž se neustále mluvilo, tedy postaru „pindalo“ a odtud vznikl název. Po bitvě na Bílé hoře, když panství ždánické a s ním i koberské, připadlo Lichtensteinům, byla hospoda přeměněna na fořtovnu a k ní byla přistavena hájovna.

O koberských rybnících a hastrmanech

V dřívějších dobách byly rybníky v celém údolí až po Milešovice.

Byl to Bezednický, Horáček, Křestánovský, Němčánský, Dřínovský a těsně u hranic s Milešovským katastrem. Potok, který je propojoval, začal proto volně téci až od Milešovic a proto se nazývá Milešovský. Každý z rybníků měl svého hastrmana. Nebyli to však zlí hastrmani, ale takoví, kteří lidem spíše pomáhali. Bezedník pomáhal léčit, poznávat léčivé byliny, houby a také vařit různé lektvary. Uměl zaříkávat, zachraňoval tonoucí a pomáhal zvláště v těžkých dobách robot. Podobně to bylo i s Horáčkem. Jeho největší zálibou však bylo pomáhat pasákům při pasení ovcí a dobytka a při napájení pod hrází rybníka. Ve stráni nad rybníkem směrem ke Kobeřicím byly pastviny zvané Oulehle, kde také bylo velké množství ořechů. Toto území bylo zalesněno kolem roku 1890-1893.

Tajemné chodby

Tajemné chodby souvisí s tvrzemi na Valech, zaniklými při stavbě silnice přes Kobeřice začátkem 19. století. Odtud měla vést, dle pověsti, tajná chodba na Černovy, kde měla být rovněž zaniklá osada, podobně jako Němčány. Druhá chodba vedla ke kostelu a údajně je pozdějším majitelem usedlosti (u Oslíků) ve sklepě zazděna. Chodba na Černovy byla údajně několikrát odkryta sedláky při orání a zasypana. V Němčánech se nejednalo o chodby, ale tzv. lochy, tedy úkryty pro obyvatele a jejich zásoby.

Chodba byla objevena i v kostele při opravách v roce 1930-1933, a sice za oltářem. Nyní je zasypana. Záhadné propadání půdy při stavbách se objevovalo rovněž v ulici Na kopci.

Zpracováno z písemné pozůstalosti Jiřího Beneše a doplněno z Pověstí od Aloise Procházky.

Dubařská

Zpívá se na nápěv :Jsi-li ty sedláčku pán“.

Přišly to na nás doby,
musíme vozit duby.
Pracujeme pilně
vždycky tak dochvilně,
všecko jde jak na drátku,
vždyť jsme v říši pořádku.

Vůdce náš Arnošt Černý,
dubařům je vždy věrný.
Sedí u Kramářky,
počítá penízky,
nepije nikdy vody,
vyplácí nám zálohy.

Zrádce dubařů je znám,
Melichárek Josef pán.
Vozí jen hrabátka,
kněžny, princežnátky,
hajné, správce, nadlesní,
přítom žízni a lační.

Veliký pracant Brtník,
naložil festmetrů víc.
Jak fůru naložil,
vroucně se pomodlil
a pak jak na potvoru
vjel zrovna do vejmuu.

Ten Frantík Starostovic,
ten měl ale dneska hic,
dvakrát jen vyvalil,
dubaře tak zpotil
a pak ještě všem na zlost,
potřetí vjel zas pod most.

Pěvec Pepin, velký pán,
na duby jede si sám.
V lese obstupuje,
stále jen mudruje,
pak zakleje jako hrom,
s prázdným vozem jede dom.

Chlapci „ze dvora“ jedó,
žádného se nesejó.
Koně jako hory,
připřáhnou si voly,
největší klády loží,
za nás něco odvozí.

Fabián se Slováčkem,
přišli za námi s nářkem.
Tam u „Hvězdy“ vězí,
koně jim tam leží,
volají o pomoc:
„Nechcem zde být celou noc!“

Johánek s mladým Vitem
O závod letí s větrem.
Johan z pušky střelil
a zajíce trefil,
hajsák s kládou převalil,
za zajícem pelášil.

Lojza s Evžou již jedó,
s nikým se nespřihajó.
Sami loží duby,
oloupají kůry.
Načpak to pánům vozit,
když nemáme čím topit.

Jaroslav Ondráček, Jilin s Vaškem,
Jedou s velkým nářkem:
Nesmí napadat sníh,
nesmí jich to moc zíbšt,
nesmijó kósat muchy,
ani dusno pod mraky.
Bohuš Oslík už ženáč,
veliký forman to náš.
S koníčky jen letí,
taky rád se vyklopí.
Dnes je mu to všecko fuk,
Vždyť se mu narodil „kluk“.

Přibyl nám nový koňák,
statný Krahula Konrád.
Koníčka pucuje,
dobře ho futruje,
má ho jak ze škatulky,
pomáhá vozit dubky.

Jaroslav Pospíšil, Cyril Stárek,
to je zdařilý párek.
Jsou to teprv kluci,
zdraví jako buci.
A tak se ještě stydí
děvčátek aji lidí.

Když už všichni odjeli,
Jenda s Pepem vyjeli,
Maruša zavýskla,
Po Pepovi fikla,
Pepa jí na to poví:
„To nedělej Pepovi!“

V hospodě u Kramářů,
je oběd všech dubařů.
Jí se bez vidličky,
zpívají písničky.
Muziko dubařskou hrej,
Kramářko vína nalej!

Až pomine tento svět,
sejdem se na duby hned.
Duby si odvezem dom,
starý svět zebere hrom.
Nový svět nastane nám,
zas bude sedláček pán.

Tuto písničku skládal
dubař když nehajsákoval.
Hajsák uhnul trošku,
přerazil mu nožku.
On tam v lese dokonal,
Tuto píseň zanechal.

*Spáchal Guslar Sadko, r. 1940. Přepsáno doslovně
z podkladu s přispěním pana Víta Svobody.*

Vážení přítomní, přátelé,

dovolte mi, abych vás v tento krásný květnový den přivítal na místě, které má stejně pohnutou historii, jako je nakloněný předmět našeho dnešního zájmu – kaplička Panny Marie Lurdské. Snad je to symbolické. Kdysi dávno, říkají to i pamětníci, byla podle ústního podání postavena na památku nešťastné lásky, jež skončila dobrovolnou smrtí Panna Maria, která je vnímána jako ochránkyně bezbranných, nemocných a trpících, měla prosit za odpuštění, smíření a dávat naději.

Naši předkové zvolili krásné místo. Není snad lepšího, které by v sobě mělo onen povznášející pocit pro každého, kdo se na něj postaví a rozhlédne po okolí. Jak nicotné se náhle stávají naše problémy a jak blízko jsou nám hvězdy na noční obloze, lemované tajemným a velebným tichem lesů.

Světélko naděje nedokázali zhasnout ani ti, kteří chtěli zapomenutí, přetržení onoho pouta s těmi, kterým toto místo bylo posvátné stejně, jako jejich rodičům a předkům. Toto místo kyne naposled těm, kteří odcházejí a vítá ty, kteří se vracejí. Bylo posledním pohledem pro ty, kteří natrvalo odešli do ciziny, aby je důvěrně přivítalo po mnoha letech

jejich návratu. Tady se zastavovali poutníci cestou do Žarošic, i evangelíci putující do Klobouk, v jejichž středu měl snad někdy být i sám Masaryk, tady se k nebi vznášely prosby za dobrou úrodu a tady hořely vatry na počest upálení Mistra Jana Husa. Bylo to místo drahé každému z našich předků a jako místo naděje by mělo zůstat i pro budoucnost.

Dnešní naše shromáždění, jímž znovu vysvěcujeme kapličku a sochu Panny Marie, jsou toho důkazem. Tou nadějí je nejen to, že jsme nezpřetrhali pouto s našimi předky a obnovili toto místo, ale i to, že jde slavný okamžik i pro čisté duše našich dětí, které dnes poprvé přijaly svátost smíření. Tady se smiřujeme i my navzájem při hledání toho, co nás spojuje, snažíme se potlačit rozpory, které nás rozdělují. Protože každý z nás chce mít naději, alespoň tak krásnou, jako je pohled do okolí a tak čistou, jako je nedaleko pramenící voda. A k tomu jsme se shromáždili, aby kaplička, a v ní Panna Maria, zůstala ochránkyní nás všech, aby nám vštípila ten nejkrásnější pocit lásky pro věci, které nás přesahují a pro které jsme na světě.

Děkuji vám.

*Projev starosty na shromáždění při vysvěcení
opravené kapličky v Kedletech v roce 1999*

Rodná vesnice

*Ty drahá vesničko, moje rodná vísko,
třeba jsi vzdálená, však jsi srdci blízko.
Ať jsi tak chudičká, přec jsi mně nejdražší,
na tebe vzpomínám ze všeho nejradši.*

*Ve vsce malinké chaloupka prostičká,
tam mě vychovali otec i matička.
Sedávali jsme tam, v chaloupce pod strání,
tenkrát když večerní zvonilo klekání.*

*Tam jsem já prožíval svoje dětská léta,
až pak jsem vyrostl, musel jít do světa.
Ani tolik lásky celém světě není,
jak v naší chaloupce pod starou jabloní.*

*Své rodné vesničce pozdravy posílám
a večer, když usnu, na ni si vzpomínám.
Posílám pozdravy z dalekého světa,
kam jste se poděly moje mladá léta.*

*Kde je to mé mládí, ta písnička krásy,
dávno už stříbrem mi prokvétají vlasy.
Však moje rodiče už kryje černá zem
a já ve světě sám opuštěný jsem.*

*Opadal z růžičky, opadal krásný květ,
moje mladá léta nevrátí se zpět.
U potoka kvetou modravé pomněnky
a na mé mládí zbyly jen vzpomínky.*

Vydává obec Kobeřice u Brna

Redakce: Obecní úřad Kobeřice u Brna • Dolní 54 • PSČ 684 01
tel./fax : 544 222 520 • e-mail: oukoberice@politavi.cz

Odpovědný redaktor: Ing. Jiří Slabotinský, CSc.

Datum vydání: 13.6.2005

MK ČR E 13059

Zaslané příspěvky pokud nejsou vyžádány se nevracejí. Příspěvky otiskujeme v původním znění, bez jazykových úprav. Za otištěné příspěvky se honoráře nevyplácejí.